

26.03.2018

Kokousaika 26.03.2018 16:00 - 17:14

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Vapaavuori, Jan	pormestari
Kivekäs, Otso	poistui 16:13, poissa: 185 - 187 §:t kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
Honkasalo, Veronika	
Koulumies, Terhi	
Ohisalo, Maria	
Pakarinen, Pia	apulaispormestari
Raatikainen, Mika	
Razmyar, Nasima	apulaispormestari
Rydman, Wille	
Sevander, Tomi	
Sinnemäki, Anni	apulaispormestari
Vesikansa, Sanna	apulaispormestari
Borgarsdottir Sandelin, Silja	varajäsen
Sazonov, Daniel	varajäsen
Urho, Ulla-Marja	varajäsen
	saapui 16:13, läsnä: 185 - 187 §:t
Vuorjoki, Anna	varajäsen

Muut

Bogomoloff, Harry	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Arajärvi, Pentti	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Sarvilinna, Sami	kansliapäällikkö
Aho, Mikko	kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Jolkkonen, Juha	sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Laitio, Tommi	kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Pohjolainen, Liisa	kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Haahtela, Ilkka	vs. elinkeinojohtaja
Peltonen, Antti	vs. hallintojohtaja

26.03.2018

	Pohjaniemi, Marju Raitio, Markku Saxholm, Tuula Åhlgren, Harry Menna, Lauri	henkilöstöjohtaja va. tietotekniikka- ja viestintäjohtaja rahoitusjohtaja vs. kaupunginlakimies johtava asiantuntija poistui 16:25, poissa: 186 - 187 §:t
	Almqvist, Casper Björksten, Jenni Putkonen, Reetta	tiedottaja hallintoasiantuntija liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö asiantuntija saapui 16:15, poistui 16:51, läsnä: osa 185 §:ää
	Yli-Seppälä, Jussi	liikenneinsinööri asiantuntija saapui 16:15, poistui 16:51, läsnä: osa 185 §:ää
Puheenjohtaja	Jan Vapaavuori Otso Kivekäs	pormestari 175 - 184 §:t kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja 185 - 187 §:t
Esittelijät	Jan Vapaavuori Sami Sarvilinna	pormestari 175 - 177 §:t kansliapäällikkö 178 - 187 §:t
Pöytäkirjanpitäjä	Jenni Björksten	hallintoasiantuntija 175 - 187 §:t

26.03.2018

---

§	Asia	
175	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
176	Asia/2	V 4.4.2018, Helsingin kaupungin lausunto maakunta- ja sote-uudistuksesta
177	Asia/3	V 11.4.2018, Vuoden 2019 talousarvioehdotuksen valmistelua koskeva lähetekeskustelu
178	Asia/4	V 11.4.2018, Sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen valinta
179	Asia/5	V 11.4.2018, Kasvatus- ja koulutuslautakunnan varajäsenen valinta
180	Asia/6	V 11.4.2018, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta
181	Asia/7	V 11.4.2018, Hallintosäännön muuttaminen
182	Asia/8	Kaupunginlakimiehen virkaan ottaminen
183	Asia/9	Sijoituksen tekeminen Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr:n investointirahastoon
184	Asia/10	Lainan myöntäminen Maanviljelyslyseon osakeyhtiölle
185	Asia/11	Nopeusrajoitusten määrittämisen periaatteet Helsingissä ja eräiden nopeusrajoitusten muuttaminen
186	Asia/12	Hankintaoikaisuvaatimus (kenttäraportointipalvelun hankinta)
187	Asia/13	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

26.03.2018

Asia/1

§ 175

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Terhi Koulumiehen ja Veronika Honkasalon sekä varatarkastajiksi Anni Sinemäen ja Daniel Sazonovin.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti puheenjohtajan ehdotuksesta valita yksimielisesti pöytäkirjan varatarkastajaksi Jaana Pelkosen sijasta Daniel Sazonovin.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Terhi Koulumiehen ja Veronika Honkasalon sekä varatarkastajiksi Anni Sinemäen ja Jaana Pelkosen.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

26.03.2018

Asia/2

§ 176

V 4.4.2018, Helsingin kaupungin lausunto maakunta- ja sote-uudistuksesta

HEL 2018-003339 T 00 01 06

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto toteaa Helsingin kaupungin lausuntona, että eduskunnan käsiteltävänä olevaa maakunta- ja sote-uudistusta koskevaa ehdotuskokonaisuutta ei tule hyväksyä.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti Sanna Vesikansan ehdotuksesta täydentää perusteluosan "Sote-lainsäädäntöesitysten arviointia" -kohdan toisen kappaleen ensimmäistä virkettä kuulumaan seuraavasti:

"Valinnanvapausesityksen mukaan kansalainen listautuu asiakkaaksi valitsemaansa terveystalvveluja ja sosiaalineuvontaa ja -ohjausta tarjoavaan sosiaali- ja terveystakeskukseen sekä hammashoitolaan."

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Lisätiedot

Sami Sarvilinna, kansliapäällikkö, puhelin: 310 36050
sami.sarvilinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Yleistä

Maakunta- ja sote-uudistusta koskevat ehdotukset, keskeisimpinä maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevat lait sekä valinnanvapauslaki ovat eduskunnassa valiokuntakäsittelyssä. Kasvupalvelulainsäädäntöä koskeva ehdotus on tulossa eduskunnan käsittelyyn maaliskuussa. Uudistukseen kyt-

keytyvä muu lainsäädäntö on pääosin eduskunnan käsittelyssä. Suunnitellun aikataulun mukaan eduskunta tekee maakunta- ja sote-uudistusta koskevat päätökset kesäkuussa 2018 ja lait vahvistetaan tulemaan voimaan heinäkuussa 2018.

Helsingin kaupunki on antanut valmistelun eri vaiheissa yhteensä 19 lausuntoa uudistukseen liittyvistä yksittäisistä osakokonaisuuksista. Lisäksi Helsinki on yhdessä pääkaupunkiseudun muiden kuntien kanssa esittänyt erillisratkaisua sote- ja aluehallintouudistuksesta ja kasvupalveluista pääkaupunkiseudulle. Helsinki on esittänyt kannan, että pelastustoimi tulisi säilyttää kaupungin omana toimintana.

Lausuntojen ja muiden esitysten suuri lukumäärä osoittaa, että maakunta- ja sote-uudistusta on valmisteltu osissa hyvin monivaiheisena prosessina, mistä johtuen uudistuksesta on ollut hankalaa muodostaa kokonaiskuvaa. Erityisesti uudistuksen taloudellisten vaikutusten osalta kokonaiskuvan muodostaminen on edelleen vaikeaa. Kireä aikataulu ja valmistelun ohjauksessa tapahtuneet suunnanmuutokset ovat lisäksi johtaneet lainvalmistelun laadullisiin puutteisiin. Moniin aiempiin lausuntopyyntöihin liittynyt aineisto on ollut epätäydellistä, niin nykytilan kuvauksissa kuin vaikutusarvioinneissa on ollut aukkoja.

Sote- ja maakuntauudistus on Suomen historian suurin hallinnonuudistus, joka toteutuessaan muuttaisi koko suomalaista hallintojärjestelmää merkittäväällä tavalla. Se vaikuttaa keskeisesti myös kuntiin ja kunnalliseen itsehallintoon. Maakuntien perustamisessa on lisäksi kyse kokonaisvaltaisesta järjestelmämuutoksesta, jolla on mittavia ja vaikeasti ennakoitavia seurauksia ja vaikutuksia. Uudistusta ei voi verrata mihinkään aiemmin tehtyyn julkisen hallinnon uudistukseen tai organisaatiomuutokseen. Uudistuksen merkitys ja suuruusluokka huomioon ottaen olisi ollut ensiarvoisen tärkeää, että valtioneuvosto olisi tarjonnut kunnille ja muille sidosryhmille mahdollisuuden tarkastella ja arvioida uudistusta kokonaisuutena. Tällaista mahdollisuutta ei kuitenkaan ole ollut.

Helsinki on tuonut aiemmissa lausunnoissaan toistuvasti esille vaikeudet, jotka johtuvat kokonaiskuvan ja kokonaisarviointien puuttumisesta. Kaupungin näkemyksen mukaan yksittäisiin ja laajan lainsäädäntökokonaisuuden pienempiin osakokonaisuuksiin kytkeytyvät lausuntopyynnöt, kyselyt tai kuulemiset eivät ole riittäviä, koska niiden pohjalta ei ole voitu aidosti arvioida lakien kokonaisvaikutuksia ja kustannuksia. Edellä todetusta huolimatta on ilmeistä, että uudistusehdotuksella on erittäin merkittäviä ja laajakantoisia vaikutuksia Helsingin kaupungille, erityisesti kaupungin talouden näkökulmasta.

Tällä lausunnolla Helsingin kaupunki haluaa ottaa selkeästi kantaa uudistuskokonaisuuteen nyt kun tämä on ensi kertaa mahdollista ehdotuskokonaisuuden edettyä eduskuntakäsittelyyn.

Vaikka uudistusta koskeviin lakiesityksiin on valmistelun edetessä tehty muutoksia ja tarkennuksia, ne eivät ole parantaneet uudistusta suhteessa sen alkuperäisiin tavoitteisiin, pikemminkin päinvastoin. Uudistuksen tavoitteet terveys- ja hyvinvointierojen kaventumisesta, palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta ja kustannusten kasvun hillitsemisestä eivät Helsingin näkemyksen mukaan tule toteutumaan.

Uudistus ei huomioi Helsingin erityistä asemaa maan pääkaupunkina, pääkaupungin ja metropolialueen ja muiden suurten kaupunkiseutujen erityispiirteitä eikä metropolialueen tai kaupunkiseutujen merkitystä Suomelle ja sen taloudelle. Lainvalmistelussa ei ole riittävällä tavalla otettu huomioon vaikutuksia, jotka kohdistuvat Uudellamaalla yli neljäsosaan maan koko väestöstä. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveys-toimiala sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ovat maan suurimmat sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat, joiden näkemyksille olisi pitänyt antaa uudistuksen valmistelussa huomattavasti toteutunutta enemmän painoarvoa.

Helsinki toteuttaa selkeää suunnitelmaa sosiaali- ja terveystalouden uudistamiseksi. Tavoitteina ovat tasa-arvoinen palvelujen saatavuus, terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen, palvelujen integraation vahvistaminen sekä asiakkaiden osallisuuden ja itsemääräämiskyvyn vahvistaminen. Kansallinen uudistusehdotus ei toteuta näitä tärkeitä tavoitteita.

Helsingin metropolialueen on kyettävä kilpailemaan investoinneista, osaajista ja työpaikoista pohjoismaisten ja eurooppalaisten metropolialueiden kanssa jatkuvasti kovenevassa kansainvälisessä kilpailussa. Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021 asettaa tavoitteen maailman toimivimmasta kaupungista. Globaalissa taloudessa kaupunkien merkitys kasvaa jatkuvasti ja sekä kansainvälisten että kansallisten tutkimusten mukaan kaupungistumiskehitys kiihtyy maailmalla ja kotimaassa. Kaupungeilla ja kaupunkiseuduilla on myös Suomessa keskeinen merkitys koko maan kasvun ja kilpailukykyyn näkökulmasta kaikilla kehitykseen liittyvillä tunnusluvuilla.

Maakuntauudistusehdotuksessa ei tunnisteta kaupungistumista eikä kaupunkien tai kaupunkiseutujen kasvavaa merkitystä. Se ei siksi myöskään edistä Helsingin ja metro-polialueen tai suomalaisten kaupunkien kilpailukykyä eikä tue niiden mahdollisuuksia vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin, väestönkasvuun tai kaupungistumisen lieveilmiöihin.

Uudistus aiheuttaa erityisesti heikossa asemassa olevien henkilöiden palveluihin ja asumiseen riskejä, jolla voi erityisesti metropolialueella olla vakavia seurauksia. Uudistuksella muodostetaan uusi hallinnon taso, joka hajauttaa valtaa ja vastuuta. Palvelutoiminta vaikeutuu, koska esitetty monituottajamalli ei tue sosiaali- ja terveystalouden yhteensovittamista. Toimintamallit eivät ole kaikilta osin selvät ja asukkaiden näkökulmasta päätösten taso on monia.

Uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimivaltaan ja tehtäviin ja sitä kautta heikentää niiden mahdollisuuksia vastata kohtaamiinsa monimuotoisiin haasteisiin. Kunnilla on tällä hetkellä mahdollisuus laajojen monitoimialaisten kokonaisuuksien johtamiseen ja monipuolisen keinovalikoiman tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen. Uudistus ei tuo lisäarvoa kunnille, vaan pirstoo niiden tehtäväkenttää ja vaikeuttaa esimerkiksi väestönkasvun ja maahanmuuton haasteisiin vastaamista, väestön terveyden ja hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämistä sekä eriytymiskehityksen torjumista.

Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan uudistusta ei ole perusteltua toteuttaa. Uudistus ei ole Suomen pääkaupungin, helsinkiläisten tai uusmaalaisien näkökulmasta hyväksyttävä. Se ei myöskään huomioi muiden suurten kaupunkien erityispiirteitä.

Uudistusta ei voida pitää olemassa olevaan tietoon perustuvana parhaana mahdollisena ratkaisuna. Vaikka uudistukseen on sinänsä panostettu runsaasti, ei sen peruuntuminen aiheuta yhtä merkittävää riskiä kuin sen toteuttaminen. Valmisteluun jo käytetty aika ja siihen kulutetut resurssit eivät ole riittävä perustelu, että uudistus toteutettaisiin riskeistä ja haitallisista vaikutuksista huolimatta.

Valmistelun eri vaiheissa tehdyt ratkaisut ovat vieneet uudistusta kauemmas sen alkuperäisistä tavoitteista. Pitkään valmistelun lopuksi toteuttamatta jättäminen ei ole epäonnistumista, vaan tosiasioiden tunnistamista. Uudistuksesta luopuminen vähentää haittoja ja kustannuksia enemmän kuin uudistuksen toteuttaminen.

Uudistuksen aikatauluun liittyy suuria riskejä. Helsingissä äskettäin toteutettu johtamisjärjestelmäuudistus oli pieni verrattuna ehdotettuun maakunta- ja sote-uudistukseen, mutta antaa kaupungin mittakaavassa käsityksen suurten muutosten läpiviennin haasteista. Laajasta yhteisymmärryksestä sekä huolellisesta suunnittelusta ja vaiheistuksesta huolimatta, uudistuksen toteuttaminen suunnitellussa aikataulussa oli haastavaa.

Helsingin kokemusten valossa uudistuksen toimeenpano on suunniteltua nopeampi. Maakuntavaalit käytäisiin lokakuussa 2018 ja maakuntavaltuustojen toimikausi alkaisi vuoden 2019 alussa. Maakuntavaltuusto-

jen tulisi alkuvuodesta 2019 kyetä tekemään nopeassa tahdissa päätökset maakunnan hallinto- ja johtamisjärjestelmästä sekä budjetista, jotta järjestämisvastuu voisi siirtyä maakunnille vuoden 2020 alusta lukien. Mitkään päätöksistä eivät voi viivästyä, jotta maakunta voisi rakentaa hallintonsa ja mm. toteuttaa henkilöstön siirtämiseen liittyvät lakisää-teiset yhteistoimintamenettelyt. Palvelujen jatkuvuuden turvaaminen tulee olemaan merkittävä haaste. Erityisen isoksi haasteet muodostuvat Uudellamaalla alueen suuresta koosta johtuen.

Sote-uudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden uudistustyötä on tehty toistakymmentä vuotta neljän hallituksen aikana. Uudistuksen tarpeellisuudesta on oltu yhtä mieltä yli puoluerajojen. Vuoden 2015 vaalien jälkeen uudistusta oli tarkoitus edistää kaikkien eduskuntapuolueiden yhteistyöllä. Pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaan uudistus oli tarkoitus toteuttaa vaiheittain siten, että aluksi olisi toteutettu sosiaali- ja terveystalvelujen integraatio ja rakenneuudistus ja vasta viime vaiheessa lisätty valinnanvapautta ja monipuolistettu tuotantoa. Sipilän hallituksessa rakenteeksi muodostui maakuntiin pohjautuva ratkaisu ja valinnanvapausjärjestelmän valmistelu kytkettiin ajallisesti sote- ja maakunta-uudistukseen. Valitussa ratkaisussa itsehallinnollisilla 18 maakunnalla olisi järjestämis- ja osittain tuottamisvastuu julkisesti rahoitetuista sosiaali- ja terveystalveluista. Merkittävä osa palveluista tuotettaisiin yritysten ja kolmannen sektorin yhteisöjen toimesta valinnanvapautta koskevan lainsäädännön ohjaamana. Kunnalla ei olisi vastuuta sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä eikä oikeutta niiden tuottamiseen. Lakiesitykset monikanavarahoituksen yksinkertaistamiseksi puuttuvat toistaiseksi.

Sote-uudistuksen tavoitteena on kaventaa terveys- ja hyvinvointieroja ja parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja vaikuttavuutta ja hillitä julkisesta sosiaali- ja terveydenhuollosta aiheutuvien kustannusten kasvua 3 miljardilla eurolla vuoteen 2030 mennessä.

Keskeisimmät sote-uudistuksesta annetut kaupungin lausunnot

Helsingin kaupungin antamat lausunnot (2.11.2016 kaupunginvaltuusto, 27.3.2017 kaupunginhallitus, 13.12.2017 kaupunginvaltuusto) merkittävimmistä uudistusta koskevista laeista eivät aiheuttaneet muutoksia palvelujen integraation varmistamiseksi esitettyihin säädöksiin hallituksen lakiesityksessä (HE 15/2017), joka on käsiteltävänä eduskunnassa. Kesällä 2017 perustuslakivaliokunta edellytti muutoksia valinnanvapausesitykseen ja valinnanvapauslainsäädäntö oli uudelleenalvisteltavana sosiaali- ja terveysministeriössä ja lausuntokierroksella marras-joulukuussa 2017. Valinnanvapauslainsäädännössä ei riittä-

västi turvata palvelujen integraatiota sosiaali- ja terveyspalvelujen välillä eikä perus- ja erityistason palvelujen välillä. Hallitus tarkensi lakiesitystä lausuntojen perusteella jatkovalmistelussa palvelu- ja hoitoketjujen sujuvoittamiseksi. Loppuvuodesta 2017 lausunnolla olleeseen esitysluonnokseen verrattuna viimeisen esityksen merkittävin muutos on erikoissairaanhoidon asiakassetelivelvoitteen poistaminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palveluissa esitys sisältää edelleen laajan velvollisuuden asiakassetelien tarjoamiseen.

Sote-lainsäädäntöesitysten arviointia

Väestön ikääntymisen, palvelukysynnän kasvun ja julkisen talouden paineiden vuoksi valtakunnallisen sote-uudistuksen tarve on olemassa. Järjestämisen siirtäminen kuntaa suuremmille toimijoille on pääosin perusteltua metropolialueen ja suurten kaupunkiseutujen ulkopuolella.

Valinnanvapausesityksen mukaan kansalainen listautuu asiakkaaksi valitsemaansa terveyspalveluja ja ohjausta tarjoavaan sosiaali- ja terveyskeskukseen sekä hammashoitolaan. Maakunnan liikelaitos tarjoaisi omien sote-keskusten ja hammashoitoloiden lisäksi kaikki sosiaali-palvelut ja muut terveyspalvelut, kuten esimerkiksi perhekeskusten palvelut, kouluterveydenhuollon, kotihoidon ja sairaaloiden erikoissairaanhoidon.

Maakunnan liikelaitoksen olisi myönnettävä asiakaseteleitä määrättyissä palveluissa, kuten kotihoidossa, asumispalveluissa ja lääkinnällisessä kuntoutuksessa sekä hoitotakuun aikarajojen ylittyessä. Asiakas käyttäisi asiakassetelin yksittäisen palvelun hankkimiseen toiselta palveluntuottajalta. Asiakaseteliä voitaisiin maakunnassa käyttää laajemminkin, edellyttäen ettei siitä olisi haittaa palvelujen toimivuudelle. Velvoittavuus asiakasetelin käyttöön määrättyissä palveluissa ei antaisi maakunnille mahdollisuutta käyttää asiakaseteliä tarkoituksenmukaisesti.

Henkilöt, joilla on laaja ja pitkäaikainen avuntarve, voisivat saada käyttöönsä henkilökohtaisen budjetin, jonka avulla asiakas voisi valita yksilölliseen tilanteeseen sopivia palveluja. Maakunnan tehtävänä olisi rakentaa yhteen sovitettua palvelukokonaisuuksia eri väestöryhmille.

Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen, monituottajamalli sekä valinnanvapauspalveluiden vieminen markkinoille ei tue integraatiota ja pirstoo palvelujen tuottamisen ja palveluketjut. Puutteellinen integraatio peruspalveluissa sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä aiheuttaa haasteita erityisesti paljon palveluja tarvitseville ja sekä sosiaali- että terveyspalveluita tarvitseville. Asiakkaan kokonaisvaltaiset tarpeet voivat jäädä huomiotta. Sekä sosiaali- että terveyspalveluita tarvitsevan

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

asiakkaan osalta on myös epäselvää kumpien palveluiden kautta hän tulee asiakkaaksi.

Integraation haasteisiin vastataan lakiesityksessä useilla maakunnan ohjausta koskevilla säännöksillä, joiden pohjalta muodostuisi monimutkainen ja vaikeasti hallittava järjestelmä. Maakuntien järjestämistehtävä tulee olemaan vaikea. Helsingin näkemyksen mukaan laki ja tarjottava tehostettu muutostuki eivät poista riskejä ja takaa palvelujen jatkuvuutta. Malli hyödyttää eniten satunnaisesti ja vähän palveluja tarvitsevia. Paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden näkökulmasta esitetty palvelujärjestelmä on erityisen haastava.

Kansainvälisesti korkeatasoisen suomalaisen hyvinvoinnin merkittävä selittäjä on kuntien laaja toimivalta, jossa sosiaali ja terveystyö integroituvat muihin hyvinvointipalveluihin sekä laaja-alaisesti terveyttä edistäviin palveluihin sekä koulutukseen. Maakunta- ja sote-uudistus luo uuden rajapinnan esimerkiksi lasten ja nuorten palveluihin neuvolatoiminnan ja varhaiskasvatuksen sekä koulujen ja kouluterveydenhuollon väliin. On epätodennäköistä, että palvelut paranevat kokonaisuutena asiakkaan kannalta, kun hallinnolliset organisaatiot palveluissa lisääntyvät. Maakunnan vastuulle uudistuksessa siirtyy korjaava ja ehkäisevä toiminta, terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta jää kuntien vastuulle. Maakuntien ehkäisevän toiminnan luonne on epäselvä ja yhteys kuntien edistävään toimintaan puutteellinen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta tämä merkitsee hallinnollista ja tiedonhallinnallista tehottomuutta.

Lainsäädäntöön liittyvät riskit

Esityksessä valinnanvapauslaiksi tunnustetaan, että EU-valtiontukisääntely on tärkeä osa arvioitaessa sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden toteuttamistapoja. EU-tuomioistuinten ratkaisukäytänteissä operoidaan käsitteillä taloudellinen ja ei-taloudellinen toiminta ja valtiontukisääntely koskee vain niin sanottua taloudellista toimintaa. Suomalaisen valinnanvapausmallin elementtejä on esityksessä arvioitu siltä pohjalta, viittaako elementti taloudelliseen vai ei-taloudelliseen toimintaan. Valinnanvapausmalli sisältää aiempiin oikeuskäytäntöihin perustuviin tulkintoihin perustuen sekä ei-taloudelliseen toimintaan että taloudelliseen toimintaan viittaavia elementtejä. Lakiluonnoksessa todetaan, että Slovakian järjestelmästä tehty tuore ratkaisu kasvattaa riskiä, että Suomen valinnanvapausjärjestelmän voitaisiin tulkita olevan ainakin osittain taloudellinen. Lähtökohtaisesti jokainen valtiontukiarviointi on kuitenkin tapauskohtainen ja edellyttää hyvin yksityiskohtaista arviointia. Lakiesityksessä esitetyn näkemyksen mukaan valinnanvapauslain notifiointi merkitsisi käytännössä lainsäädäntökehikon notifiointia, koska tosiasiallista toimintaa ei ole olemassa. Lainsäädäntökehikko ei määritte-

le tosiallista toimintaa tai maakuntien toimeenpanoa, joka on keskeistä taloudellisen toiminnan luonteen ja EU-valtiontukitarkastelun osalta.

Lakiesityksessä esitetty arvio riskeistä liittyen valinnanvapausjärjestelmän taloudelliseen luonteeseen vahvistaa näkemystä, että esitettyä uudistusta ei kannata toteuttaa.

Jos uudistus ei toteudu

Uudenmaan maakuntaan kuulumisen ei toisi helsinkiläisille lisäarvoa sosiaali- ja terveystalouden näkökulmasta. Helsinki on asukasluvultaan yli kymmenesosa Suomesta. Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala on maan johtava sosiaali- ja terveydenhuollon toimija ja uudistaja, joka on kyennyt ja kykenee itse vastaamaan sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä ja tuottamisesta. Helsingissä uudistuksessa ehdotettu uudelleen organisointi ja toiminnan käynnistäminen kireässä aikataulussa saattaa häiritä nykyisiä toimivia palveluita ja palveluiden jatkuvuutta, erityisesti siirtymä- ja muutosvaiheessa. Merkittävänä riskinä voidaan nähdä myös se, että uudistusta ei ole mahdollista porrastaa alueellisesti tai ajallisesti eikä palvelujen järjestämistä tai valinnanvapautta toteuttaa vähitellen kokeilujen kautta.

Maakunnan valtiolta tuleva rahoitus tulee perustumaan etupäässä ikärakenteeseen ja sairastuvuuteen. Maakuntiin, joilla on tällä hetkellä ikärakenteeseen nähden korkeat sote-kustannukset – kuten Uusimaa – kohdistuvat merkittävät säästöpainot. Esitetyt tarvetekijät ottavat heikosti huomioon Helsingin ja metropolialueen erityispiirteet, kuten väestön voimakkaan kasvun, muuta maata suuremman maahanmuuton sekä eriarvoistumiseen liittyvät haasteet, kuten segregaaation, asunnottomuuden, syrjäytymisen ja päihteiden aiheuttaman ylikuolleisuuden. Maakunta- ja sote-uudistukselle asetettu säästötavoite on epärealistinen ja toteutettavissa vain asiakasmaksuja korottamalla ja palveluverkkoa supistamalla.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystalouden uudistaminen toteuttaa myös maakunta- ja sote-uudistukselle asetettuja tavoitteita ja huomioi maakuntavaihtoehtoa paremmin pääkaupunkiseudun haasteet. Kaupungin palveluiden uudistaminen jatkuu maakunta- ja sote-uudistuksesta riippumatta. Helsingissä toteutetaan sosiaali- ja terveystalouden integraatiota, digitalisaatiota ja monituottajuutta. Helsinki uudistaa peruspalveluja muun muassa terveys- ja hyvinvointikeskuksen, perhekeskuksen ja monipuolisten palvelukeskusten toimintamallien mukaisesti. Palvelusetelien käyttöä on Helsingissä lisätty harkiten, joka lisää valinnanvapautta ja tuottajien välistä kilpailua vaiheittain. Helsingin sosiaali- ja terveystalouden saatavuus ja asiakaskokemus, vaikuttavuus,

tuottavuus ja henkilöstökokemus paranevat nopeasti. Helsinki on myös parantanut kiireetöntä hoitoon pääsyä.

Helsinki on purkanut palvelujen päällekkäisyyksiä HUS:n kanssa ja integroinut sekä omaa erikoissairaanhoidoan että tukipalvelujaan HUS:iin. Yhdistämisten yhteydessä on varmistettu palveluketjujen saumattomuus ja parannettu kustannustehokkuutta. Tämä kehitys jatkuu vuonna 2019 muun muassa Helsingin päivystyksen yhdistyessä HUS:iin muodostaen maan suurimman yhteispäivystyksen.

Helsingin sosiaali- ja terveystalvet digitalisoituvat nopeasti, Helsingin osuus koko maan terveydenhuollon sähköisestä asioinnista on yli puolet. Apotti -tietojärjestelmähanke toteuttaa konkreettisella ja kansallisesti ainutlaatuisella tavalla sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityistasojen tietointegraation ja tukee palvelujen uudistumista ja digitalisointia.

Helsingin sosiaali- ja terveystalvetjen menokehitys on ollut maltillista. Sosiaali- ja terveystalvetuissa budjetissa on pysytty tai se alitettu useana vuonna. Helsingin sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ovat tavoitteiden mukaisesti pitkään lähestyneet suurimpien kaupunkien mediaania ja pääosin saavuttaneet sen.

Helsingin tapaan maakunta- ja sote-uudistuksen tavoitteita toteuttavia ja toimivia sosiaali- ja terveystalvetjen uudistamishankkeita on eri puolilla Suomea, kuten esimerkiksi Eksote ja Siun sote. Uudistustyön myötä luotuja toimivia malleja ei ole perusteltua romuttaa, vaan pikeminkin tukea niiden hyvien käytäntöjen toteutumista eri puolilla Suomea. Paikallisiin olosuhteisiin sovelletut ratkaisut ovat toimivampia kuin yhtenäinen malli koko Suomessa.

Maakuntien perustaminen ja maakunnille siirrettävät muut tehtävät

Maakuntien perustaminen ja tehtävät

Maakuntauudistuksen myötä Suomessa siirryttäisiin kaksitasoisesta valtioon ja kuntiin pohjautuvasta hallintojärjestelmästä kolmitasoiseen hallintoon. Uudistuksen myötä maahan syntyisi uusi hallinnontaso, 18 maakuntaa, jotka olisivat julkisoikeudellisia yhteisöjä ja joilla olisi alueellaan itsehallinto.

Maakunnilla ei olisi yleistä toimialaa, vaan ne hoitaisivat niille erikseen säädettyjä kunnista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, työ- ja elinkeinotoimistoista, aluehallintovirastoista sekä maakuntien liitoista siirtyviä tehtäviä. Tehtäviin kuuluisivat sosiaali- ja terveydenhuolto, pelastustoimi, ympäristöterveydenhuolto, aluekehittäminen ja rakennera- hastotoiminta, elinkeinojen edistäminen, alueiden käytön ohjaus ja

suunnittelu, maatalous- ja viljelijätukihallinto, maatalous- ja turkistarhayrittäjien lomitus, vesivarojen käyttö ja hoito, vesien- ja merenhoito, rakentamisen ohjaus, kulttuuriympäristön hoito, maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistäminen, ympäristötiedon tuottaminen ja jakaminen sekä muut lain perusteella annettavat alueelliset palvelut.

Maakunnan ylin päättävä elin olisi vaaleilla valittava maakuntavaltuusto, joka vastaa maakunnan toiminnasta ja taloudesta. Muita lakisäätöisiä elimiä olisivat maakuntahallitus ja tarkastuslautakunta.

Maakuntien perustamisesta ja maakuntien tehtävistä annettu lausunto

Helsingin kaupungin lausunnossa (kaupunginvaltuusto 2.11.2016) esitysluonnoksesta maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laiksi nostettiin esiin maakuntajaon ongelmallisuus aluejaon perustana, valtakunnallisten palvelukeskusten käyttövelvoitteen ongelmallisuus, uudistuksen vaikutukset pääkaupunkiseudun kasvun mahdollisuuksiin, valtion ohjauksen vaikutukset maakuntien itsehallintoon sekä otettiin kantaa maakuntien tehtäviin.

Hallitus tarkensi esitystään (HE 15/2017) maakuntien perustamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi lausuntojen perusteella. Hallituksen reformiministerityöryhmä linjasi 18.1.2018, että hallituksen esityksestä poistetaan talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusta koskeva sääntely. Helsingin lausunto ei aiheuttanut merkittäviä muutoksia lakiesitykseen.

Maakuntaratkaisun aluejaon arviointia

Uudistuksen eri valmisteluvaiheissa esitetyt asiantuntija-arviot osoittavat, että optimaalinen määrä alueita olisi nyt esitettyä pienempi lähes kaikissa maakuntien tehtävissä. Arvio koskee niin erikoissairaanhoidoa kuin valtiolta siirrettäväksi suunniteltuja maakuntien tehtäviä. Osa arvioista perustuu taloudellisiin tarkasteluihin, osa muun muassa valtion aluehallinnon kyvykkyyteen ja erikoistumiseen nykyisten tehtävien hoitamisessa. Osaavan työvoiman potentiaali pääosassa maakuntia on pieni ja vähenemässä. Monet valtion alueellistamishankkeet ovat kaatuneet osaavan työvoiman puutteeseen. Suunniteltujen 18 maakunnan vaativiin asiantuntija- ja johtamistehtäviin ei riitä tekijöitä. Uudistuksen valmistelussa olisikin tullut vähentää alueiden lukumäärää.

Ehdotettu aluejako perustuu tämänhetkiseen maakuntajakoon ja se ei huomioi toiminnallisuutta eikä suurten kaupunkien tai kaupunkiseutujen merkitystä ja erityisyyttä. Maakuntajako ei tunnista maakuntien taloudellisen kantokyvyn eroja eikä maakuntien välisiä eroja laajemmin.

Aluejako ei myöskään huomioi nykyisiä toimivia yhteistyöratkaisuja. Pääkaupunkiseudulla ja metropolialueella Uudenmaan laajuinen ratkaisu tulisi todennäköisesti korvaamaan monia nykyisiä seudullisia yhteistyöratkaisuja, minkä johdosta saatetaan menettää saavutettu tehokkuus ja kustannusten kasvun hidastaminen.

Väestönkasvun ennustetaan olevan Helsingissä ja Helsingin seudulla voimakasta tulevina vuosina. Helsingin muuttovoitto kostuu sekä ulkomaalaisista ja työmarkkina-alueen ulkopuolisista kotimaan tulomuuttajista. Merkittävä osa Suomen kasvusta tapahtuu pääkaupunkiseudulla. Maakuntaratkaisu heikentäisi paitsi pääkaupunkiseudun taloudellisen kasvun mahdollisuuksia, vaikeuttaisi merkittävästi myös väestönkasvun mukanaan tuomiin asuntorakentamisen määrän ja palveluiden kehittämisen tarpeisin vastaamista.

Metropolialueella vaikuttava terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen edellyttää muuta maata tiiviimpää yhteistyötä kaupunkisuunnittelun, elinkeinopolitiikan, työllisyyspalvelujen ja koulutuspalvelujen kanssa. Koko maahan yhtenäisenä sovellettava maakuntamalli ei huomioi pääkaupunkiseudun erityisiä palvelutarpeita, ominaispiirteitä tai haasteita ja vaikeuttaa terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista. Tehtävien siirtäminen maakunnan hoidettavaksi ja uuden hallinnollisen rajapinnan syntyminen vaikeuttaa haasteiden ja muutosten hallintaa pääkaupunkiseudun erityiskysymyksissä ja voi siten aiheuttaa koko maan kannalta ennakoimattomia seurauksia.

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

Helsingin seudulla on tehty pitkään toimivaa yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelussa (MAL) sekä MAL-sopimusmenettelyssä valtion kanssa. MAL-suunnittelu perustuu vahvaan tietopohjaan ja toimiviin yhteistyörakenteisiin. Suunnittelun avulla yhdyskuntarakenne on tiivistynyt, kasvuun on pystytty vastaamaan hallitusti ja alueella on tehokas joukkoliikennejärjestelmä.

Metropolialueen MAL-suunnittelussa kehittämistyö on luonut luottamusta osapuolien välille ja toimijat ovat sitoutuneet Helsingin seudun ja valtion yhteisiin tavoitteisiin. Uudenmaan maakunnassa metropolialueen ja sen ulkopuolisten kuntien suunnitteluhaasteet eroavat. Maakunnissa ei myöskään ole tai uudistuksen myötä tule olemaan asumisen strategista suunnitteluosaamista. Maakunnan ja metropolialueen välille muodostuva hallinnollinen rajapinta ei edistä toiminnan sujuvuutta. Metropolialueen kasvun, toimivuuden, seudullisen tasapainon ja eriytymiskäytön hillitsemisen turvaamiseksi yhteisten seudullisten linjausten painoarvo on suuri. Metropolialueen MAL-yhteistyön jatkaminen on näiden syiden vuoksi tärkeää.

Maakuntakaavoitusta koskevat säännökset on kirjattu maankäyttö- ja rakennuslakiin, jonka kokonaisuudistus on parhaillaan valmisteilla. Maakuntakaavoituksen ja maakunnan suunnittelun tehtäviä ollaan siirtämässä uudelle maakunnalle tilanteessa, jossa kaavajärjestelmää uudistetaan ja tulevaisuuden kaavoitusjärjestelmä ei ole tiedossa. Maakuntakaavojen valmistelun ja päätöksen siirtäminen itsehallinnollisten maakuntien vastuulle muuttaa kuntien perinteistä kaavoitusmonopolia. Maakunta ei kuitenkaan voi investoida maakuntakaavan toteuttamiseen, vaan toteutus jää kuntien vastuulle.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistamista ei ole kytketty maakuntauudistukseen ja sen vuoksi on epäselvää, millainen maankäytön ohjausjärjestelmä on tulevaisuudessa ja mitkä ovat uudistusten yhteisvaikutukset kunnan näkökulmasta. Uudistus ja valmisteilla olevat lakiehdotukset merkitsevät, että Helsingin seudulla ja muilla kaupunkiseuduilla toimivien maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteistyörakenteiden nykyisenkaltainen toimiva ja kaupunkiseutujen erityispiirteet huomioon otava yhteistyö monimutkaistuu.

Pelastustoimi

Helsinki on korostanut pelastustoimen säilyttämistä kaupungin omana toimintana koko uudistuksen valmistelun ajan. Pelastustoimella on Helsingissä muista alueista poikkeava rooli liittyen pääkaupungin erityispiirteisiin. Uudistuksessa ei ole huomioitu Helsingin pelastustoimen erityishaasteita kuten satama-, lentokenttä- ja muuta erityistoimintaa, valtionhallinnon toimipisteitä, maanalaista ja korkeaa rakentamista, kansallisia ja kansainvälisiä suurtapahtumia, väestön suurta määrää ja nopeaa kasvua eikä turvallisuuteen liittyviä haasteita.

Nykyinen järjestelmä on toimiva ja kykenee vastaamaan paikallisiin tarpeisiin ja reagoimaan nopeasti muutoksiin ja tilanteisiin. Pelastustoimen tehtävien siirtäminen maakuntaan vaikuttaisi helsinkiläisten turvallisuustasoon epäedullisesti. Uudenmaan maakunta ei pysty päättämään alueen pelastustoimen järjestämisestä yhtenäisesti alueen eri osien erilaisuudesta johtuen. Säilyttämällä pelastustoimi Helsingin kaupungin omana toimintana, varmistetaan maan suurimman väestökeskitymän turvallisuus.

Uudistuksen toteuttaminen vaarantaisi viranomaisten välillä toimivat yhteistyömallit, kuten pelastustoimen, kaupungin ja poliisin yhteistyön sekä onnettomuuksiin varautumisen. Uudistuksessa kunnan vaikutusmahdollisuudet omaan turvallisuustasoon ja turvallisuuspalvelujen määrään katoavat. Osalle pelastustoimen tehtävistä jouduttaisiin järjestämään kaupungissa korvaava järjestelmä, joka johtaisi kokonaiskustannusten kasvuun.

Helsingin pelastustoimen toiminta kiireellisen ensihoidon tuottajana Helsingissä tulee turvata ja ensihoidon tuottamista ei tule eriyttää pelastustoimesta. Pelastuslaitoksen henkilöstö on saanut pääkaupungin erityistarpeisiin suunnatun koulutuksen, josta on hyötyä suuronnettomuustilanteissa ja päivittäisessä ensihoidon toiminnassa. Ensihoidon lisäreservi menetetään muutamassa vuodessa, mikäli ensihoitotoiminta pelastuslaitokselta lakkaisi. Pelastajien ammatillinen peruskoulutus tulee järjestää Helsingissä osana pelastuslaitoksen toimintaa ja turvata lainsäädännössä.

Huomiot maakuntien muihin tehtäviin liittyen

Ehdotuksen mukainen kuntien muiden tehtävien siirtäminen maakunnille ei ole tarkoituksenmukaista.

Helsingin kaupungin ympäristöpalveluilla on lakiesityksen mukaisesti riittävästi osaamista ja resursseja ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitamiseen itsenäisesti ja kaupunki on jo ilmoittanut haluavansa käyttää tätä mahdollisuutta hyväkseen. Valvontaeläinlääkärien työ tulisi hoitaa osana tätä kokonaisuutta.

Helsingissä sosiaali- ja terveystalvet ovat vahvasti integroituneet erityisryhmien (ikäihmiset, lastensuojelun jälkihuoltoonoret, asunnottomat, päihde- ja mielenterveyskuntoutajat) asumispalveluihin. Uudistuksessa asumiseen ja siihen liittyvien palvelujen turvaaminen on uhattuna, kun asuminen ja asukkaan palvelut erotetaan eri organisaatioihin.

Kaupungin elinvoimatehtävän toteutuminen ja maapohjan kehittämishyödyt varmistetaan kaupungin maanomistuksella riippumatta kiinteistöissä tapahtuvan toiminnan vastuiden siirtymisestä. Kaupungeilla tulee olla kaikissa tilanteissa mahdollisuus määritellä maanvuokra, tilojen vuokranmääräytymisen perusteet ja vuokriin kohdistettavat kustannukset niin, että se on kaupungin periaatteiden mukaista, kokonaistaloudellisesti tarkoituksellista ja mahdollisimman riskitöntä. Uudistusesityksessä näiden ehtojen toteutuminen ei ole varmaa. Erityisryhmien asuntojen käyttörajoituksia ei ole huomioitu maakuntiin siirtyvien vuokrasopimuksien pituudessa.

Helsinki on kiinnittänyt lausunnoissaan huomiota myös työllistämisvelvoitteen siirtämiseen maakunnille sekä talous- ja velkaneuvonnan osalta liikkeenluovutusperiaatteesta luopumiseen liittyviin riskeihin, jotka kohdistuvat haavoittuvassa asemassa olevaan asiakaskuntaan.

Kasvupalvelut

Pääkaupunkiseutu poikkeaa toimintaympäristönä talouden dynamiikan, elinkeinorakenteen ja ulkomaisten investointien määrän suhteen muus-

ta Suomesta. Pääkaupunkiseudun yritysten liikevaihdon, työpaikkojen ja yksityissektorin työpaikkojen sekä pitkäaikaistyöttömien osuus on merkittävä koko maahan verrattuna. Alueella on paljon avoimia työpaikkoja, mutta vaikea työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma, työttömien työnhakijoiden osaaminen ei kohtaa työnantajien vaatimuksia. Pääkaupunkiseudun pitkäaikaistyöttömien profiili poikkeaa muusta maasta, pitkäaikaistyöttömissä korostuvat ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkija-asteen koulutuksen suorittaneet sekä ilman koulutusta olevat. Pääkaupunkiseudun erityispiirteisiin kuuluvat myös lukuisat korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja niihin liittyvät yritysten osaamiskeskittymät. Alueen yritystoiminta on poikkeuksellisen kansainvälistä verrattuna muuhun maahan ja merkittävä osa Suomen uusista yrityksistä syntyy pääkaupunkiseudulla. Kasvuennusteiden mukaan seudun rooli kansallisen kasvun veturina tulee säilymään vähintään nykyisenlaisena.

Kasvupalvelut metropolialueella

Kasvupalveluiden tavoitteena on turvata yritysten työvoiman saantia, nopeuttaa työllistymistä, tehostaa kotoutumista sekä lisätä ja kehittää yrittäjyyttä. Kasvupalveluiden tulee tukea työvoiman liikkuvuutta sekä tehostaa työmarkkinoiden toimivuutta. Maakunnan järjestämismallia ei edistä kasvupalvelujen mahdollisuutta reagoida työmarkkinoiden muutoksiin ja alueelliseen liikkuvuuteen. Kasvupalvelujen rahoitus on osa maakunnan yleiskatteellista rahoitusta ja malli saattaa heikentää kasvupalveluihin käytettävää rahoitusta, sillä sosiaali- ja terveystieteiden rahoituspaineet ovat kovat. Maakunnat eivät muodosta kasvupalveluihin strategista, palveluiltaan yhtenäistä ja tehokasta kokonaisuutta, jota Suomen työmarkkinoiden ja elinkeinoelämän kehittäminen edellyttäisi. Työmarkkinoiden tullessa yhä laajemmiksi globaalin kilpailun myötä, kasvupalveluita ei tule organisoida maakunnittain. Maakuntamalli heikentää Suomen kykyä vastata työmarkkinoiden muutoksiin.

Kaupunginhallitus esitti 5.9.2016 valtioneuvostolle pääkaupunkiseudun erillisratkaisua yhteistyössä valtion ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kesken. Kaupunkien yhteinen esitys kasvupalveluita koskevaksi pääkaupunkiseudun erillisratkaisuksi perustuu alueelliseen yhteistyöhön. Sillä vahvistetaan kilpailukykyä, innovaatiotoimintaa, työllisyyttä ja maahanmuuttajien kotoutumista. Kasvupalvelujen järjestämismallia tulisi lakiin perustuvalla pääkaupunkiseudun kasvupalvelukuntayhtymälle.

Erillisratkaisu mahdollistaisi valtion ja kuntien voimavarojen yhdistämisen ja toimet työllisyyden hoidon ja kotouttamisen järjestämisessä sekä yrityspalveluissa. Ratkaisu mahdollistaisi pääkaupunkiseudun erityispiirteiden huomioimisen kasvupalveluiden sisällöissä ja toteuttamistavoissa sekä mahdollistaen yksityisen palvelutuotannon hyödyntämisen ja innovaatioiden syntymisen ja sen avulla kasvupalvelut pystyttäisiin

paremmin yhdistämään koulutus- ja elinvoimapaalveluihin ja varmistamaan palvelutuotannon laatu ja tehokkuus.

Pääkaupunkiseudun kasvupalveluita koskeva erilliskäytäntö huomioi pääkaupunkiseudun erityispiirteet ja on oikeasuuntainen näiden palveluiden ja toimintojen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi. Tavoitteita toteuttava kehittäminen on pääkaupunkiseudulla kuitenkin mahdollista riippumatta maakunta- ja sote-uudistuksen toteutumisesta.

Itsehallintovaje ja demokratian toteutumatta jääminen

Maakuntalaki on valmisteltu kuntalain sääntelyn pohjalle, mutta maakuntien itsehallintomalli poikkeaa kunnallisesta itsehallinnosta. Maakuntien itsehallinto on näennäistä, sillä niillä ei ole omaa verotusoikeutta ja rahoitusvastuu maakuntien toiminnasta on valtiolla. Maakuntia koskeva sääntely ja valtion maakuntiin kohdistama taloudellinen ohjaus sekä osittain myös toiminnan ohjaus ovat yksityiskohtaista ja tiukkaa. Maakunnilla ei myöskään ole yleistä toimialaa.

Itsehallinnon keskeiset periaatteet eivät toteudu maakuntahallinnossa niin kuin ne on määritelty Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjassa. Peruskirjan tarkoittama paikallinen itsehallinto tarkoittaa paikallisviranomaisien oikeutta ja kelpoisuutta säännellä ja hoitaa lain nojalla huomattavaa osaa julkisista asioista omalla vastuullaan ja paikallisen väestön etujen mukaisesti. Maakuntahallinto ei tule esitettyssä muodossa täyttämään kaikkia paikallisen itsehallinnon edellytyksiä. Maakunnilla ei olisi yleistä toimialaa, niiden taloudelliset voimavarat eivät muodostuisi edes osittain paikallisista veroista ja maksuista eikä niillä olisi mahdollisuutta päästä kansallisille pääomamarkkinoille. Lisäksi maakuntien valtionohjaus olisi varsin voimakasta, myös maakunnan operatiivista toimintaa koskevissa kysymyksissä.

Maakuntalakiehdotus jättää maakunnan tarkemman hallinto- ja organisaatorakenteen maakuntavaltuuston päätettäväksi. Valtionohjaus kuitenkin rajoittaa maakuntavaltuutettujen ja muiden luottamushenkilöiden mahdollisuuksia toimia samanlaisessa valta- ja vastuuasemassa kuin kunnalliset luottamushenkilöt. Vahva valtionohjaus on myös ristiriidassa maakunnan vahvaa järjestämisvastuuta korostavan tavoitteen kanssa.

Maakunnan hallinto- ja toimielinrakenteesta päätettäessä on otettava huomioon lainsäädännön edellyttämä järjestäjän ja tuottajan erottaminen. Tämä on hallinnollisena organisointina ja johtamisrakenteen osalta vaikea tehtävä, josta on kokemusta lähinnä muutamista suurimmista kaupungeista. On otettava huomioon, että maakunnan hallinnon järjestämisessä on kyse kokonaan uuden hallintotason organisoinnista, joka vaatii mittavaa osaamista mukaan lukien käytännön osaamista demokratian ja osallisuuden rajapinnoissa toimimisesta. Nykyisten maakun-

tien liittojen kyvykkyydet rajoittuvat yleispiirteiseen maakuntakaavoitukseen ja pienimuotoiseen aluekehitystoimintaan.

Toimeenpanon erityisenä haasteena on, ettei uudistusta koskevaa lainsäädäntöä esimerkiksi vaalien osalta ole hyväksytty ja näin ollen kaikki keskeiset maakuntien perustamiseen liittyvät kysymykset (toimivalta, tehtävät, rahoitus) ovat tosiasiallisesti vielä avoimia. Tämä vaikeuttaa oleellisesti ensimmäisiin maakuntavaaleihin valmistautumista.

Maakuntavaalien suunniteltu ajankohta on lokakuu 2018. Toistaiseksi ehdokkailla tai äänestäjillä ei ole mahdollisuutta arvioida, mihin tehtävään he ovat asettumassa ehdolle, mitä valituksi tulleita edellytetään tai millä perusteella äänestyspäätös tehdään. Vaaleihin valmistautumiseen varattu aika voidaan arvioida riittämättömäksi myös kansainvälisten sopimus- ja valvontajärjestelmän linjausten valossa. Euroopan neuvoston Venetsian komission suositus vuodelta 2002 on, että vaaleja koskevan lainsäädännön keskeisiä periaatteita ei muuteta enää silloin, kun vaaleihin on vuosi. Aikaa ei tarvita tekniseen toteutukseen, vaan demokratian toteutumiseen. Demokraattisen järjestelmän muuttaminen lähellä vaaleja heikentää demokratian toteutumisen mahdollisuuksia. Sekä äänestäjillä että vaaleihin valmistautuvilla ehdokkailla tulisi olla tässä vaiheessa huomattavasti enemmän tietoa siitä, mihin ehdokkaat ehdolle asettuessaan sitoutuvat ja mitkä ovat heidän tehtävänsä ja vastuunsa. Riittävää aikaa vaaleihin valmistautumiseksi voidaan pitää oleellisena, koska kyseessä on uusi vaalityyppi ja uudet vaalit, joilla valitaan ensimmäistä kertaa uuden hallinnontason eli maakuntien ylin päätösvaltainen toimielin. Tilanne on haasteellinen kaikille vaaleihin valmistautuville puolueille kampanja-ajan ja myös rahoituksen keruun ajan jäädessä muihin vaaleihin verrattuna poikkeuksellisen lyhyeksi. Lyhyt kampanja-aika on haasteellinen erityisesti pienemmille ja eduskunnan ulkopuolisille puolueille, joiden tulisi hakea erillistä rahankeruulupaa kampanja-ajan ulkopuolisten lahjoitusten keräämiseksi.

Vaalit ja päätösvallan kuuluminen maakunnissa asukkaiden vaaleissa valitsemille toimielimille on olennainen osa itsehallintoa. Kunnallissalan kehittämissäätöön hiljattain julkaiseman kyselyn mukaan maakuntavaaleja koskeva kiinnostus tulisi olemaan vähäisempää kuin kiinnostus äänestää eurovaaleissa. Maakuntavaaleista on kyselyn mukaan kiinnostunut 47 prosentti ja eurovaaleista 52 prosenttia vastanneista. Myös Kainuun hallintokokeilualueelta saatujen aiempien kokemusten mukaan äänestysprosentit jäivät alhaisiksi sekä kunta- että maakuntavaaleissa. Äänestysaktiivisuutta voi tutkimusten mukaan heikentää myös useiden vaalien järjestäminen lyhyen ajan sisällä.

Uudistuksen vaikutukset kuntatalouteen ja maakuntien rahoitus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Helsingin talous vuoden 2020 jälkeen

Suunnitteilla oleva maakunta- ja sote-uudistus aiheuttaa kaupungin ja muiden kuntien tulevien vuosien talouteen poikkeuksellista epävarmuutta. Uudistuksen myötä kaupungin kunnallisverokertymästä poistuisi noin kaksi kolmannesta. Yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuudesta lähes 40 prosenttia on siirtymässä maakuntien rahoitukseen. Yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuuden siirtyminen ja kiinteistöveron sisällyttäminen verotulontasaukseen merkitsevät entistä voimakkaampaa rahoituksellista subventiota helsinkiläisiltä muualle maahan. Pidemmällä aikavälillä muutos Helsingin talouteen on suuri, koska kunnallisveron ja yhteisöveron leikkausten jälkeen verotulojen vuosittainen euromääräinen kasvu on nykytilannetta pienempää. Uudistuksen suurimmat riskit ovat niissä tekijöissä, jotka vaikuttavat kaupungin tulevaisuuden investointikykyyn.

Helsingin toimintamenot ovat 4,4 miljardia, toimintatulot 1,3 miljardia ja verotulot noin 3,5 miljardia vuoden 2019 tasossa. Uudistuksen myötä menoista poistuu noin kaksi miljardia, tuloista noin 200 miljoonaa ja verotuloista noin 1,8 miljardia. Sen sijaan investointitaso laskee vain vähän, 720 miljoonasta 700 miljoonaan. Peruskunnan vuosikate on maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeen muutoksen alkuvaiheessa hieman heikempi kuin mitä se olisi ilman uudistusta, koska siirtymätasaus tasapainottaa muutosta ensimmäisinä vuosina.

Kasvavan kaupungin investointitarve säilyy muutostilanteessa lähes ennallaan ja pidemmällä aikavälillä investointitarpeen kasvu jopa kiihtyy. Suhteessa tähän tarpeeseen, kaupungin verorahoitus alenee merkittävästi maakunnalle siirtyvien verotulojen jälkeen. Verotulojen kasvu on viime vuosina ollut yksi tärkeimmistä talouden tasapainoa ylläpitäneistä tekijöistä, vaikka kaupungin investointitaso on kasvanut.

Helsinki kasvaa, mikä edellyttää mittavia asuntotuotantoinvestointeja mm. rakentamiseen ja liikennejärjestelmään. Kaupungin on turvattava riittävä verorahoitus jäljelle jäävien tehtäviensä hoitamiseen ja investointiensa turvaamiseksi. Kokonaisveroasteen nousu on Helsingin näkemyksen mukaan ilmeinen riski, joka todennäköisesti toteutuu lähi-vuosina.

Uudistusehdotus johtaa kuntien taseaseman heikentymiseen. Kaupungin nykyinen lainakanta jää edelleen kokonaan kaupungin vastuulle, mikä tarkoittaa kaupungin suhteellisen velkaantuneisuuden olennaista kasvua. Siirtymävuotta koskeva verokatto ja kuntien luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävien tunnuslukujen heikkeneminen voivat johtaa kuntasektorin nykyisen EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisen nollariskiluokituksen uudelleen arviointiin. Nollariskiluokituksen menetykset ra-

joittaisi Suomen kuntasektoriin sijoittavien toimijoiden määrää, kasvat-
taisi velanhoitokuluja huomattavasti, kohdistaisi järjestelmään huom-
tavan pääomitustarpeen sekä heikentäisi Kuntarahoituksen velkakirjoi-
hin sijoittaneiden pankkien ja vakuutuslaitosten vakavaraisuusasemaa.

Vaikutukset kuntatalouteen

Uudistuksen kokonaistaloudellisia vaikutuksia ei ole mahdollista kun-
nolla arvioida.

Uudistuksen jälkeen valtionrahoituksen suhteellinen merkitys kaupun-
gin tulorahoituksessa tulisi olemaan nykyistä suurempi, joka lisäisi osal-
taan rahoituksellista epävarmuutta sekä heikentäisi kunnallista itsehal-
lintoa.

Maakuntien rahoituksen mahdollistamiseksi tehtävien rahoitussiirtojen
(kunnallis- ja yhteisöveroleikkaukset) lisäksi suunnitteilla on merkittävä
kuntien valtionosuusjärjestelmän muutos, josta ei ole juurikaan käyty
julkista keskustelua. Uudessa tilanteessa kuntien valtionosuuden pohja
määräytyisi pääasiassa kunnan nuorten ikäluokkien suuruuden mukai-
sesti (rahoitus näiden ikäluokkien peruspalveluiden varmistamiseksi),
mutta tämän määrittelyn jälkeen valtionosuuteen tehtäisiin erilaisia li-
säyksiä ja vähennyksiä, jolloin kunnan saama valtionosuustilitys ei
enää vastaisi nuorten ikäluokkien suuruuden perusteella määrittävää
rahoitusta.

Eräs tekijä järjestelmässä on muutokset verotulotasaukseen (verotuloi-
hin perustuva valtionosuuksien tasaus). Uusien valtionvarainministeriön
julkaisemien koelaskelmien mukaan Helsingin miinusmerkkinen verotu-
lotasaus olisi suurempi kuin mitä on valtionosuus ennen verotulota-
sausta. Helsingin saama valtionosuus pysyisi koelaskelmien mukaan
alkuvaiheessa jokseenkin samana, mutta valtionosuus koostuisi lähes
kokonaan ns. muutosrajoittimesta, joka on hyvitys siitä, että muutok-
sessa lähtee pois enemmän kunnan tuloja kuin menoja. Järjestelmässä
on valuvika, mikäli tilitettävä valtionosuus ei lopulta perustu valtiono-
suusjärjestelmän perusideaan eli nuorten ikäluokkien palveluiden ra-
hoittamiseen, vaan tilityksen suuruus on seurausta pääosin pelkästään
sote- ja maakuntaudistuskokonaisuuden rahoitusmuutosten tasause-
lementeistä. Samalla talouden näkymä muuttuu kaupungille epävar-
maksi. Muutosrajoittimen ei voi olettaa säilyvän pitkään osana kunnan
saamia valtionosuustilityksiä, kun valtionosuusjärjestelmää mahdolli-
sesti uusitaan 2020-luvun alussa.

Kiinteistöveron liittäminen verotulotasaukseen on ongelmallista. Verotu-
lotasauksessa sovelletaan laskennallista kiinteistöverotuloa, eli kerro-
taan kunnan kiinteistöveron verotusarvo maan keskimääräisellä kiin-
teistöveroprosentilla. Maapohjan ja rakennusten verotusarvojen suunni-

teltu uudistaminen vuodesta 2020 alkaen nostaa kiinteistöverojen verotusarvoja erityisesti kaupunkialueilla. Uudistus laskenee kiinteistöveron alarajoja, mutta kunnat eivät välttämättä laske kiinteistöveroprosentteja samassa suhteessa verotusarvojen nousun kanssa. Riskinä on Helsingin verotulotasauksen kasvu, vaikka kiinteistöverotulot eivät kasva.

Maakunnille määriteltyjen tehtävien rahoitus perustuu kunnista siirtyvien tehtävien tilastoituneisiin kustannuksiin. Vuosina 2018–2019 koottavat tilastoituneet kustannukset ovat epävarmoja ja eivät siten kuvaa todellisuudessa kunnilta poistuvia kustannuksia. Selkeää käsitystä siitä, mitkä tehtävistä ja kustannuksista tulevat todellisuudessa siirtymään pois kunnan palvelutuotannosta ei toistaiseksi ole olemassa. Epävarmojen tilastojen pohjalta ei tule tehdä suurta rahoituksen siirtoa pois kunnilta. Kunnilta poistuvien tulojen siirto päätetään osana lainsäädäntöä, mutta todellisuudessa siirtyvät kustannukset hahmottuvat vasta myöhemmin vuosina 2019–2020.

Uudistus ei huomioi kattavasti kunnalle kohdistuvia kustannuksia. Kuntien katettavaksi jää siirtymävaiheessa päällekkäisiä kustannuksia liittyen tukitoimintoihin sekä korvaavista järjestelmistä aiheutuvia kustannuksia, kuten osa pelastuslaitoksen tehtäviin liittyvistä rajapinnoista. Kustannusten rahoitus poistuu kuitenkin kunnilta rahoitusmallin muutoksessa.

Lainsäädäntö ei myöskään huomioi erityisryhmien asuntojen rakentamiseen saatujen investointiavustuksien takaisinperinnän kustannuksia tai takaisinperinnän poistamista eikä kunnille tulevia arvonlisäseuraamuksia. Kun kiinteistöt vuokrataan arvonlisäverottomalle toimijalle, kunnalle ei muodostu vähennysoikeutta kiinteistöinvestointien tai ylläpitokulujen arvonlisäverokustannuksista. Lisäksi jos kiinteistö ei ole jatkossa vähennykseen tai palautukseen oikeuttavassa käytössä (valinnanvapauden piiriin kuuluva toiminta), investointeihin liittyvät arvonlisäverot tulee palauttaa valtiolle. ARA-investointiavustuksilla ja alv-palautusjärjestelmällä on ollut Helsingissä suuri merkitys kohtuuhintaisten erityisryhmien asuntojen tuottamiselle. Investointiavustuksesta ja/tai alv-palautusjärjestelmästä luopumisella olisi merkittävä vaikutus yksittäisten asukkaiden vuokriin, koska rakennuskustannusten alv ja käytön aikainen alv siirtyisivät asukkaiden vuokriin.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden tulisi järjestämisvastuun vaihtuessa siirtyä palveluista järjestämisvastuullisille maakunnille tai kokonaan valtion maksettavaksi. Järjestämisvastuun ja rahoitusvastuiden tulisi olla samalla taholla. Maksuosuuden säilyttämistä kunnilla perustellaan kuntien mahdollisuudella tarjota palkkatuettua työtä, kunta on kuitenkin yksi työnantaja muiden joukossa ja suurin osa kunnan työllistymisveloit-

teen nojalla tarjoamista palkkatuetuista työpaikoista on ollut sosiaali- ja terveyspalvelujen avustavia tehtäviä.

Säästötavoite ja maakuntien rahoitus

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) totesi 3.11.2017: ”Kaiken kaikkiaan hallituksen sote- ja maakuntaudistukselle asettama 3 miljardin euron säästötavoite ei nykytiedon valossa ole realistinen. EU-vertailussa Suomen sosiaali- ja terveysmenot eivät ole erityisen korkeita, eikä ikääntymisen aiheuttama kestävyysshaaste poikkeuksellisen suuri. Sote-palvelujen laatu on arvioitu yleisesti ottaen hyväksi jo lähtötilanteessa ja koska uudistuksella tavoitellaan palvelujen saatavuuden parantamista ja terveyserojen kaventamista, on säästötavoitteen mittaluokka erittäin suuri pitkälläkin aikavälillä.”

Maakuntien rahoitus perustuu trendinomaisesti kehittyvään valtionosuusrahoitukseen. Maakunnalla ei ole mahdollisuutta hakea ajallista joustoa velanotosta, omaisuuden myynnistä tai verorahoituksen kertymistä sääntelemällä. Uudistuksen muutuskustannukset tulevat olemaan huomattavat. Maakuntien rahoituksessa on jätetty huomioimatta lääketieteen tutkimus ja koulutus niin Helsingin osalta Uudellamaalla kuin muissa maakunnissa, joissa sijaitsee yliopistosairaala. Valinnanvapauslakiesityksessä (8.3.2018) tunnistetaan uudistuksen alkuvaiheen investointitarpeet, mutta tuodaan esille myös lain luomia edellytyksiä kustannusten kasvun hillitsemiseen. Lakiesityksellä todetaan olevan menokehitykseen sekä kasvattavia että hillitseviä vaikutuksia.

Lainsäädäntö voi tarjota mahdollisuuksia menokehityksen hillitsemiseen, mutta niihin liittyy paljon epävarmuustekijöitä ja yhteensovittamisen haasteita. Jos palvelutuotannon tuottavuus ei parane huomattavasti, nostaa valinnanvapaus palvelujen kokonaiskustannuksia. Kustannusten kasvuvauhdin hidastuminen edellyttää radikaaleja toimenpiteitä palvelujen ja toimintamallien uudistamiseksi.

Keskustelua maakunnittain realisoituvasta säästötavoitteen toteuttamisesta tulisi käydä julkisuudessa vaaleihin valmistauduttaessa. Uudelleen maakuntavalmistelussa on arvioitu, että muutuskustannukset, julkisen tuotannon sopeutumisriski valinnanvapausjärjestelmässä sekä palkkojen, palvelujen, avustuksien ja asiakasmaksujen harmonisointi aiheuttavat merkittävää sopeuttamistarvetta. Kaupunkina ja työnantajana Helsinki haluaa nostaa esiin myös henkilöstönsä aseman uudistuksessa ja siihen liittyvät riskit. Siirtyvän henkilöstön määrä on edelleen epäselvä. Uudistuksen säästötavoitteet ja esimerkiksi julkisen tuotannon sopeutumisriski valinnanvapausjärjestelmässä vaikuttavat henkilöstön määrään ja asemaan. Päätösvalmistelun pirstaleisuus aiheuttaa epävarmuutta sosiaali- ja terveyspalveluiden työntekijöille.

Helsinki on lausunnoissaan tuonut esille, että uudistuksessa verorahoitteen järjestelmän piiriin siirtyy asiakkaita yksityisrahoitteisista palveluista. Merkittäviä uusia kustannuksia syntyy kun nykyisiä yksityisten palveluiden asiakkaita siirtyy valinnanvapauslainsäädännön myötä soite-keskusten ja hammashoitolojen asiakkaiksi.

Uudenmaan osalta kustannusten kasvu on erityisen relevantti haaste, sillä Uudellamaalla yksityisrahoitteisten palvelujen osuus on erityisen suuri. Tästä seuraa, ettei kustannuspaine kohdistu vain uudistuksen alkuvuosille, vaan kyse on rakenteellisesta, pitkällä aikavälillä vaikuttavasta kustannusten ja rahoituksen tason eriyttämisestä.

Koko maan tasolle säästötavoitteeksi on asetettu kolme miljardia euroa. Uudenmaan väestöosuus huomioiden sopeutumistarpeen arvioidaan olevan huomattava, väestöosuuden suhteessa laskettuna satoja miljoonia euroja.

Uudistuksen myötä on todennäköistä, että helsinkiläisten soite-palvelut heikkenevät ja palveluverkko harvenee. Lisäksi esitetyt muutokset kasvattavat riskiä asiakasmaksujen nostamiselle. Päätöksentekoa uudistusta koskevasta lainsäädännöstä ei ole kytketty asiakasmaksulainsäädännön uudistukseen, jolloin vaikutukset asiakasmaksuihin voivat olla hallitsemattomia. Helsingissä terveyskeskusmaksujen poistolla on helpotettu pienituloisten hakeutumista terveyspalveluiden piiriin. Asiakasmaksuihin kohdistuvat korotukset voivat lisätä toimeentulon ongelmia ja terveydenhoidon eriarvoisuutta.

Muita huomioita

Lausunnoissaan ja kannanotoissaan Helsinki on tuonut esille myös sellaisia kokonaisuuteen sisältyviä näkökulmia, joita voidaan pitää tarkoituksenmukaisina ja hyväksyttävänä. Helsinki tunnistaa tarpeen erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistukselle. Oikein toteutetulla uudistuksella olisi mahdollista turvata yhteiskunnan kehitys ja julkisen talouden pitkäaikainen tasapaino. Helsingin näkemyksen mukaan ratkaisun tulisi perustua käytettävissä olevien tietojen pohjalta muodostettuun parhaaseen mahdolliseen ratkaisuun.

Uudistuksen kokonaisvaikutukset Helsingille

Uudistuksen tavoitteina ovat terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen, palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen, kustannusten kasvun hillitseminen sekä selkeä työnjako kunnan, maakunnan ja valtion välillä. Yksikään esitetyistä tavoitteista ei toteudu Helsingissä uudistuksen myötä.

Uudistus pirstoo kunnan tehtäväkentän ja vaikeutta monitahoisten ongelmien ratkaisemista. Kunnan vastuulle jäävien peruspalveluiden, kuten esimerkiksi neuvoloiden ja koulujen, sekä maakunnan väliin syntyy uusi rajapinta. Hallinnollisten organisaatioiden lisääminen ei paranna palvelua tai yhteistyötä kokonaisuutena. Maakunnan ja kunnan välinen yhteistyö vaikeuttaa terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista ja luo lisähaasteita erityisesti Helsingin ja metropolialueen erityispiirteisiin liittyvien haasteiden, kuten segregaatoin, asunnottomuuden ja syrjäytymisen ratkaisemiseen. Palveluketjujen sujuvuus on erityisen tärkeää yhteiskunnan heikoimmassa asemassa oleville. Ehdotettu järjestelmä on monimutkainen ja monitahoinen ja vaarantaa erityisesti paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden palvelujen jatkuvuuden.

Monien olemassa olevien yhteistyörakenteiden sujuvuus ja tehty työ ovat vaarantumassa niin kaupungin sisällä kuin pääkaupunkiseudulla ja metropolialueella. Helsingissä esimerkiksi erityisryhmien asumiseen liittyvien palvelujen turvaaminen on uhattuna ja voi johtaa ennakoimattomiin seurauksiin. Metropolialueella esimerkiksi hyvin toimivan maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteistyöhön muodostuu uusi rajapinta, joka ei edistä toiminnan sujuvuutta ja metropolialueelle ominaisten suunnitteluhaasteiden ratkaisemista.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa uudistuksen tavoitteiden toteuttaminen on mahdollista kaupungin omalla uudistumistyöllä, joka on parhaillaan käynnissä ja huomioi kansallista uudistusta paremmin pääkaupunkiseudun erityispiirteet. Uudistusta toteutetaan harkitusti vaihe vaiheelta välttämällä kerralla toteuttavan ison uudistuksen palvelujen jatkuvuudelle ja integraatiolle aiheuttamat riskit. Kansallinen uudistus voi jopa vaarantaa Helsingin uudistuksessa saavutettuja hyötyjä ja tuloksia. Myös muualla Suomessa toteutetut, alueen omista tarpeista ja vahvuuksista kumpuavat ratkaisut, kuten Eksote tai Siun sote voisivat yleistyä nykyistä järjestelmää edelleen kehittämällä.

Uudistuksen vaikutukset Helsingin kaupungin talouteen ovat merkittävät. Uudistus heikentää kaupungin verotulokertymän kasvua ja investointikykyä sekä lisää kaupungin riippuvaisuutta valtionrahoituksesta. Tämä vaikuttaa kasvavan kaupungin kykyyn rahoittaa kasvuun tarvittavia investointeja sekä lisää rahoituksen epävarmuutta erityisesti pitkällä aikavälillä. Kunnilta poistuvien kustannusten määrä on edelleen epäselvä ja kunnan talouteen vaikuttavat monet jäävät kustannukset, joita uudistuksessa ei ole huomioitu. Turvatakseen kilpailukykyä kansainvälisesti ja vastatakseen kasvavan kaupungin haasteisiin asuntotuotannolla, muulla ja liikennejärjestelmällä kaupungin on investoitava mittavasti. Uudistus alentaa kaupungin verorahoitusta merkittävästi ja juuri verorahoituksella on suuri merkitys talouden tasapainossa investointitason kasvaessa.

Helsingin metropolialue, pääkaupunkiseutu ja Helsinki ovat erittäin merkityksellisiä koko maan taloudelle. Uudistus heikentää maan tärkeimmän alueen kilpailukykyä suhteessa kansainvälisiin kilpailijoihin ja vaikuttaa tätä kautta koko Suomen kehitykseen.

Ottaen huomioon edellä esitetyn, uudistuksen vaikutukset tulevat olemaan merkittävät ja sisältämään riskejä, jotka toteutuessaan vaikuttavat negatiivisesti kaupungin talouteen, turvallisuuteen, pääkaupungin kilpailukyvyyn ja kansainvälisen vetovoiman kehittämiseen sekä helsinkiläisten palveluihin ja niiden toimivuuteen.

Täytäntöönpano

Kaupunginhallitus toteaa, että se tulee täytäntöönpanopäätöksessään kehottamaan kansliapäällikköä toimittamaan Helsingin kaupungin lausunnon eduskunnalle.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Lisätiedot

Sami Sarvilinna, kansliapäällikkö, puhelin: 310 36050
sami.sarvilinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.03.2018

Asia/3

§ 177

V 11.4.2018, Vuoden 2019 talousarvioehdotuksen valmistelua koskeva lähetekeskustelu

HEL 2018-002727 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää käydä vuoden 2019 talousarvioehdotuksen valmistelua koskevan lähetekeskustelun.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Lisätiedot

Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

- 1 VM Taloudellinen katsaus joulukuu 2017
- 2 Talouden tunnuslukuja_28022018
- 3 Tilinpäätös 2017
- 4 Valtuustokauden suunnittelu kaavio sekä talouden ohjauksen vuosikello
- 5 Asuntotuotanto_Helsingissä_2017.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupungin vakiintuneen suunnittelukäytännön mukaan kaupunginvaltuusto käy vuosittain seuraavan vuoden talousarviota koskevan lähetekeskustelun.

Talousarvioehdotus vuodelle 2019 ja taloussuunnitelma vuosille 2019–2021 julkaistaan pormestarin ehdotuksena lokakuussa 2018 ja tulee kaupunginvaltuuston käsittelyyn marraskuussa 2018.

Talousarvioraami sekä talousarvion 2019 ja taloussuunnitelman vuosille 2019–2021 laatimisohteet on tarkoitus käsitellä kaupunginhallituksessa toukokuussa 2018. Laatimisohteisiin sisältyvän raamin lähtökoh-

tana ovat aiempina vuosina olleet kulloisenkin valtuustokauden strategian taloustavoitteet, kuluvan vuoden hyväksytyin talousarvion sekä seuraavan vuoden taloussuunnitelman mukaiset menot ja tulot sekä toiminnalliset tavoitteet. Lisäksi raamin lähtökohtana ovat ennusteet yleisestä taloudellisesta tilanteesta sekä kuntatalousohjelmassa linjatut kuntatalouteen kohdistuvat valtion toimenpiteet.

Toimialamalliin siirtyminen ja kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarviorakenteen muutos tarkoittaa aiempaa selkeämmin raamibudjetointia. Kaupunginvaltuusto päättää toimialoille kokonaisraamit ja toimialalautakunnat päättävät määrärahojen tarkemmasta kohdentamisesta.

Tiedot vuoden 2017 talouden toteutumasta pohjautuvat vuoden 2017 tilinpäätökseen, jonka kaupunginhallitus on hyväksynyt 19.3.2018.

Yleinen taloustilanne

Valtionvarainministeriön joulukuussa 2017 julkaiseman ennusteen mukaan Suomen talouden kasvuvauhti kokonaistuotannossa tasaantuu vuosina 2017–2019 kahden prosentin tuntumaan. Ulkomaankauppa ja kotimainen kysyntä tukevat ennusteen mukaan kasvua. Työllisyyden ennustetaan lisääntyvän ja työttömyyden alentuvan suotuisassa suhdanteessa.

Suomen BKT kasvoi Tilastokeskuksen helmikuun lopun arvion mukaan 3,0 % vuonna 2017. Vuonna 2018 BKT:n kasvun ennustetaan VM:n suhdannekatsauksen mukaan hidastuvan 2,4 prosenttiin ja vuonna 2019 edelleen 1,9 prosenttiin. Vuoden 2017 talouskasvu pohjautuu yksityisen kulutuksen kasvun jatkumiseen, asuntorakentamisen suhdanteen pysymiseen hyvänä sekä runsaisiin tuotannollisiin investointeihin. Vuoden 2017 viennin toipumiseen on vaikuttanut maailmankaupan kasvu ja myönteinen talouskehitys useimmissa Suomen tärkeimmistä vientimaista. Vuonna 2018 suhdannenousun ennustetaan jatkuvan, josta merkkeinä ovat teollisuuden uusien tilausten kasvu sekä kasvukeskusten vahvana jatkuva rakennustoiminta. Myös vienti kasvaa vuonna 2018, mutta edellisvuotta hitaammin. Vuonna 2019 kasvun hidastumiseen vaikuttaa erityisesti yksityisen kulutuskysynnän väheneminen. Siihen vaikuttavat käytettävissä olevien tulojen kasvun aleneminen sekä inflaation nopeutuminen. Yksityisten investointien kasvun ennustetaan jatkuvan vuonna 2019 hyvänä ja työllisyyden kohenevan aiempaa hitaammin.

Maailmantalouden ennustetaan kasvavan laaja-alaisesti. Euroalueen talousnäkymät ovat vahvistuneet, kasvun ennustetaan jatkuvan. Euroalueella on hyvä työllisyystilanne. Palkkakehitys on maltillista, mikä heijastuu ostovoiman vaatimattomana kasvuna ja vaimena inflaatio-odotuksina. Euroalueella Saksan talouskasvu on potentiaalista nopeam-

paa, Ranskan talouskasvu on kasvu-uralla ja Italian talouskasvu on elpynyt. Iso-Britannian talousnäkyymiä varjostaa Brexitin aiheuttama epävarmuus. Pohjoismaissa talouskasvu on vahvaa, mutta asuntomarkkinoiden kuumeneminen herättää huolta etenkin Ruotsissa. Aasiassa Japanin talousnäkyymät ovat myönteiset, Kiinan talouden kasvun ennustetaan pidemmällä aikavälillä hidastuvan ja Intian talouskasvun palautuvan tilapäisestä hidastumisesta. Venäjän talous on riippuvainen öljyn ja maakaasun tuotannosta ja hinnasta.

Vuoden 2017 aikana Suomen viennin kasvu on nopeutunut sekä tavara- että palveluviennissä. Maailmankaupan edellisiä vuosi nopeampi kasvu ja kysyntä Suomen tärkeimmillä vientimarkkinoilla ovat vaikuttaneet viennin kasvuun. Vienti on kasvanut euroalueelle, Kiinan osuus viennistä kasvaa tasaisesti ja Venäjän kaupassa on elpymisen merkkejä. Viennin kasvun ennustetaan tasoittuvan maailmankaupan kasvun mukaiseksi ja nettoviennin kasvua tukeva vaikutus pienenee.

Yksityisen kulutuksen kasvun ennakoitaan olevan 1,8 % vuonna 2017. Parantunut työllisyys, verotuksen keveneminen, ansiotason nousu ja kotitalouksien luottamus talouden myönteiseen kehitykseen tukevat kotitalouden käytettävissä olevien tulojen kasvua, mutta vuosina 2018 ja 2019 yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu inflaation kiihtyessä johtaen reaalityulojen kasvun hidastumiseen. Vuonna 2018 kasvun ennustetaan olevan 1,6 prosenttia ja vuonna 2019 1,3 prosenttia.

Yksityisten investointien kasvun ennakoitaan jatkuvan ennustekaudella 2017–2019, keskimäärin noin viisi prosenttia vuodessa. Viennin kasvu lisää investointeja etenkin teollisuudessa.

Teollisuuden suhdannenousu on ollut vahvaa, teollisuustuotannosta valtaosa on vientiin meneviä raaka-aineita ja investointitavaroita. Teollisuuden yritykset ovat saaneet runsaasti uusia tilauksia, voimakkainta kasvu on ollut laivanrakennusteollisuudessa, mutta myös kemian- ja metsäteollisuudessa tilaukset ovat lisääntyneet. Teollisuustuotannon kasvun lisääntyminen on vuonna 2017 noin neljä ja puoli prosenttia ja vakiintuu vuosina 2018 ja 2019 noin kolmeen prosenttiin.

Työllisten määrä nousi 2017 ja edellytykset työllisyyden kasvun jatkumiselle ovat vuosina 2018 ja 2019 hyvät. Työllisyysasteen ennustetaan nousevan 70,7 prosenttiin vuonna 2019. Työttömyyden ennustetaan pysyvän melko korkeana ennustejaksolla, mutta työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut ja määrän odotetaan vähenevän lähivuosina.

Julkisen talouden rakenteellinen epätasapaino pysyy, vaikka suotuisa suhdanne kohentaakin julkista taloutta. Julkisen talouden tulot eivät kata menoja. Valtiontalous on edelleen huomattavan alijäämäinen. Sosi-

aaliturvarahastojen menojen kasvu väestön ikääntyessä pienentää niiden ylijäämää.

Suomen talouden kasvu vuonna 2017 on perustunut monen toimialan tuotannon lisäykseen, kasvun ollessa vahvinta teollisuudessa ja rakentamisessa, erityisesti teknologiateollisuudessa. Rakennusallalla ammatitaitoisen työvoiman puute rajoittaa kasvumahdollisuuksia kysyntää yleisemmin. Teollisuudessa kapasiteetin vähäisyys on vuodentakaista suurempi kasvun este. Talouden arvonlisäyksen kasvun vauhdittumisen taustalla ovat tilausten kasvu teollisuudessa, aloitettujen lukuisten yksityisten ja julkisten rakennushankkeiden eteneminen sekä palvelutuotannon kasvu. Koko talouden arvonlisäyksen ennakoitaan kasvavan vuonna 2017 kolme ja puoli prosenttia ja vuosina 2018 ja 2019 noin kaksi prosenttia vuodessa.

Tilinpäätös 2017

Vuosi 2017 oli Helsingin kaupungin taloudessa talousarviossa odotettua myönteisempi. Kaupungin toimintakate toteutui talousarviota parempana, ja verotulot kasvoivat talousarviossa ennakoitua enemmän. Myös korkomenot toteutuivat talousarviota pienempinä. Vuosikate toteutui noin 360 miljoonaa euroa talousarviota parempana ja hieman edellisvuoden tasoa paremmin.

Kaupungin tulorahoitus riitti talousarviossa ennakoitua paremman verotulokehityksen ansiosta kattamaan investoinnit. Vuonna 2017 toiminnan ja investointien rahavirta muodostui 245 miljoonaa euroa positiiviseksi. Helsingin investointitaso suhteessa poistoihin on merkittävästi muita suuria kaupungeja korkeampi.

Kaupungin käyttömenot alittivat talousarvion johtuen pääasiassa Länsimetron liikennöinnin aloittamisen viivästymisen vaikutuksesta HKL:n menoihin ja HSL:n maksusuuteen. Kaupungin menot toteutuivat myös edellisvuotta pienempinä johtuen perustoimeentulotuen maksatuksen siirtymisestä KELA:lle. Vertailukelpoisesti tarkastellen menokasvu jäi matalaksi, vain noin 0,6 prosenttiin. Myös muilla suurilla kaupungeilla kehitys on ollut vastaava.

Verotulot toteutuivat 247 miljoonaa euroa talousarviota korkeampina ja vuoteen 2016 verrattuna verotuloja kertyi 5,5 prosenttia enemmän. Kunnallisveroja kertyi 0,3 prosenttia vuotta 2016 enemmän. Yhteisöveroja kertyi 33 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Marraskuussa 2017 kaupunginvaltuusto teki päätöksen kunnallisveroprosentin alentamisesta 18,5 prosentista 18 prosenttiin vuodelle 2018.

Kaupungin investointien toteuma vuonna 2017 oli liikelaitosten investoinnit (pääosin HKL-liikelaitoksen joukkoliikenneinvestointeja) huomioi-

den 621,4 miljoonaa euroa. Ilman Variotram-raitiovaunuihin kohdistuneen 32,5 miljoonan euron hinnanalennuksen huomiointia kaupungin investointien taso vuonna 2017 on 653,9 miljoonaa euroa eli lähes edellisen vuoden tasolla. Kaupungin investoinnit ilman liikelaitosten investointeja olivat 545,7 miljoonaa euroa (486 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 388 miljoonaa euroa vuonna 2015). Investointeihin käytettävissä olleista määrärahoista käytettiin 81 prosenttia (78 prosenttia vuonna 2016 ja 68 prosenttia vuonna 2015). Määrärahan käyttöaste on lisääntynyt aikaisempiin vuosiin verrattuna, koska vuonna 2014 alkanut rakentamisen korkeasuhdanne on edelleen jatkunut.

Päätyneellä strategiakaudella tavoitteena oli rahoittaa edellisvuosia merkittävästi suurempi osuus investoinneista tulo- ja kiinteän omaisuuden myyntituloilla. Maanmyyntitavoite oli 100 miljoonaa euroa. Maanmyyntituloja kertyi 143 miljoonaa euroa. Rakennusten ja osakkeiden myyntitavoite oli 35 miljoonaa euroa. Myyntitulot olivat yhteensä 46 miljoonaa euroa. Merkittävä maan ja rakennusten myyntikohde oli Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:n käytössä olevat kiinteistöt.

Uusia pitkäaikaisia talousarviolainoja ei vuonna 2017 nostettu. Kaupungin lainakanta aleni 1 206 miljoonaan euroon (sisältäen HKL:n lainat). Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin yhteensä 165 miljoonaa euroa, mikä rahoitettiin ylijäämäisestä toiminnan ja investointien rahavirrasta. Kaupungin varsinaisten omien kassavarojen määrä kasvoi vuonna 2017 yhteensä 184 miljoonaa euroa.

Väestökehitys 2012–2017 ja ennuste 2018–2019

Helsingin väkiluku on kasvanut viime vuosina 7 000–8 000 asukkaan vuosivauhtia, viime vuonna 9 000 asukkaalla. Viime vuoden nopeaan kasvuun vaikutti osaltaan vuonna 2015 maahan tulleiden turvapaikanhakijoiden muutot Helsinkiin, mikä kompensoi Virosta saadun muuttovoiton vähenemistä. Vuosiksi 2018 ja 2019 ennakoitaan 8 000 asukkaan kasvua. Viime vuosille tyypillisen muuttoliikkeen arvioidaan jatkuvan edelleen ja asuntorakentamisen edellytykset ovat hyvät.

Taulukko 1. Väkiluku 31.12.2012–2016, ennakkotieto 31.12.2017 sekä arvio 31.12.2018–2019

	2013	2014	2015	2016	e.2017	e.2018	e.2019
Väkiluku	612 664	620 715	628 208	635 181	644 181	652 181	660 181
Muutos	8 696	8 051	7 493	6 973	9 000	8 000	8 000
Muutos %	1,4 %	1,3 %	1,2 %	1,1 %	1,4 %	1,2 %	1,2 %

Varhaiskasvatusikäisten määrän kasvoi vielä neljä vuotta sitten 1 000 hengellä, mutta sen jälkeen kasvu on hidastunut. Syntyvyyden lasku näkyy nyt myös Helsingissä, viime vuonna syntyi lähes 400 lasta vähemmän kuin huippuvuonna 2015. Viime vuonna 1–6 -vuotiaiden määrä kasvoi 460:lla, tänä vuonna kasvu on noin 350 ja ensi vuonna alle 100. Vaikka lasten määrän kasvu hidastuu, työllisyyden paraneminen voi tuoda huomattavastikin lisää lapsia varhaiskasvatuksen piiriin.

Taulukko 2. Varhaiskasvatusikäiset lapset 31.12.2012–2016, ennakkotieto 31.12.2017 sekä arvio 31.12.2018–2019

	2013	2014	2015	2016	e.2017	e.2018	e.2019
1–6-vuotiaat	36 675	37 725	38 450	39 057	39 517	39 855	39 923
Muutos	1 076	1 050	725	607	460	338	68
Muutos %	3,0 %	2,9 %	1,9 %	1,6 %	1,2 %	0,9 %	0,2 %

Peruskouluikäisten määrä alkoi kasvaa nopeasti tällä vuosikymmenellä, ja viime vuonna kasvu oli lähes 1 800 henkeä. Kasvun ennakoidaan jatkuvan edelleen lähes yhtä suurena tänä ja ensi vuonna.

Taulukko 3. Peruskouluikäiset lapset 31.12.2012–2016, ennakkotieto 31.12.2017 sekä arvio 31.12.2018–2019

	2013	2014	2015	2016	e.2017	e.2018	e.2019
6–14-vuotiaat	46 243	47 405	48 545	50 181	51 967	53 684	55 334
Muutos	817	1 162	1 140	1 636	1 786	1 717	1 649
Muutos %	1,8 %	2,5 %	2,4 %	3,4 %	3,6 %	3,3 %	3,1 %

Toisen asteen koulutuksen ikäluokka, 15–17-vuotiaat pieneni useiden vuosien ajan, mutta viime vuoden ennakkotiedon mukaan heidän määränsä olisi kääntymässä kasvuun, koska peruskoulun päättävät suuremmat ikäluokat ovat tulossa tämän ikäisiksi. Ensi vuonna kasvun ennakoidaan olevan jo lähes 500 henkeä.

Taulukko 4. Toisen asteen koulutuksen ikäluokka 31.12.2012–2016, ennakkotieto 31.12.2017 sekä arvio 31.12.2018–2019

	2013	2014	2015	2016	e.2017	e.2018	e.2019
15-17-vuo-	15 869	15 623	15 622	15 568	15 570	15 728	16 197

tiaat							
Muutos	-474	-246	-1	-54	2	158	468
Muutos %	-2,9 %	-1,6 %	0,0 %	-0,3 %	0,0 %	1,0 %	3,0 %

Työikäisen väestön määrän ennakoitaan kasvavan tänä ja ensi vuonna aikaisempaa nopeammin, yli 4 000 asukkaalla. Vuosina 2013–2016 kasvu oli keskimäärin 3 400 henkeä.

Eläkeikäisen väestön kasvu jatkuu edelleen lähes 2 000 asukkaalla vuodessa, vaikka nopeimman kasvun aika oli vuosikymmenen alussa. Myös yli 75-vuotiaiden määrän ennakoitaan nyt lisääntyvän ripeämmin, 1 300 hengellä vuodessa.

Kaupunkistrategian taloustavoitteet

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.9.2017 kaupunkistrategian vuosiksi 2017–2021. Strategiassa on tavoitteet koskien kokonaisinvestointeja, yhteisöverojen jako-osuutta, kokonaistuottavuutta ja yksikkökustannuksia.

Strategian mukaan kaupungin taloutta hoidetaan vastuullisesti, kestävästi ja tuottavasti. Tarkoituksena on mahdollistaa kuntalaisten palveluiden turvaaminen pitkällä aikavälillä ja kaupungin kilpailukyvyyn säilyttäminen sijaintipaikkana yrityksille. Kasvavan kaupungin investointikyvystä huolehditaan mitoittamalla kokonaisinvestoinnit tasolle, joka kyettään rahoittamaan strategiakaudella tulorahoituksella siten, että lainakanta asukasta kohden ei kasva. Työllisyysasteen vahvistuessa tavoitteiden mukaisesti, Helsingin verotettavien ansiotulojen tulisi kehittyä nopeammin verrattuna Helsingin seudun muihin kuntiin. Yhteisöveron jako-osuuden tulisi nousta yli 30 % tasolle valtuustokaudella.

Kaupungin kokonaistuottavuuden parantamisesta huolehditaan kattamalla kokonaistuottavuuden 0,5 % vuotuisella nousulla osa väestöllisyyksen aiheuttamasta toimintamenojen lisästarpeesta. Yksikkökustannuksissa tavoitellaan suurten kaupunkien keskiarvoa.

Kaupungin palvelutilojen korjausinvestointien tasoa nostetaan valmiilla olevan kiinteistöstrategian mukaisesti tehokkaan tilaverkon käyttökelpoisuuden turvaamiseksi.

Palkkaratkaisun vaikutukset Helsingin talouteen vuonna 2019

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimuksista saavutettu neuvottelutulos noudattaa kustannustasoltaan niin sanottua yleistä linjaa. Kunta-alan

sopimusten kustannusvaikutus on 26 kuukauden sopimusjaksolla 3,5 prosenttia. Neuvottelutulos ei vaikuta niin kutsuttuun kilpailukyky sopimukseen eikä sen sisältämiin lomarahaleikkauksiin. Virka- ja työehtosopimus lomarahasta säily ennallaan vuosien 2018-2019 osalta.

Sopimuskauden korotukset kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen piirissä:

- 1.5.2018 lukien 26 euron tai vähintään 1,25 prosentin yleiskorotus
- 1.1.2019 paikallinen 1,2 prosentin järjestelyerä ja
- 1.4.2019 yhden prosentin (1 %) yleiskorotus.

Neuvotteluosapuolet sopivat lisäksi paikallisen tuloksellisuuden perustuvan kertaerän perusteista ja maksamisesta. Kertaerä on 9,2 prosenttia varsinaisesta palkasta ja se on keskimäärin 260 euroa.

Sopimuskorotusten kustannusvaikutuksen vuosikeskiarvon muutos on vuonna 2018 keskimäärin 0,86 % ja vuonna 2019 keskimäärin 2,36 %. Erillisen tuloksellisuuden perustuvan kertaerän kustannusvaikutuksen arvioidaan olevan keskimäärin 0,67 % vuonna 2019. Kunta-alan työvoimakustannukset nousevat vuonna 2018 arviolta yhteensä noin 174 miljoonaa euroa ja vuonna 2019 yhteensä noin 615 miljoonaa euroa.

Palkkaratkaisun kustannusvaikutukset vuoden 2019 talousarvion raamiin tulevat huomioiduksi peruspalvelujen hintaindeksin kautta kaupunkistrategian taloustavoitteen mukaisesti. Ennuste indeksin muutoksesta julkaistaan valtiontalouden kehityksen yhteydessä huhtikuussa 2018.

Valtuustokauden suunnittelu

Kaupunkistrategia ohjaa valtuustokauden suunnittelua. Kaupunkistrategian pohjalta on käynnistetty kaupunkiyhteisiä hankkeita: nuorten syrjäytymishaasteen ratkaiseminen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoiminen ja johtamisrakenteen valmistelu, kävelykeskustan laajentamisen ja maanalaisen kokoojakadun edellytykset sekä kiinteistöstrategian, liikkumisohjelman, merellisen strategian ja maapoliittisten linjausten valmistelu.

Kaupunkistrategiasta on tunnistettu toimialojen välisen yhteistyön kautta toimialoille yhteisiä teemoja, jotka vaativat kaupunkiyhteistä suunnittelua talousarvioon 2019 ja taloussuunnitelmaan 2019–2021. Tunnistetut teemat ovat asiakaskokemus ja asiakastyytyväisyys, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (lapset ja nuoret, ikääntyneet), osallisuus, palvelujen saavutettavuus, työllisyys, elinkeinopoliittiset toimenpiteet, harastustoiminta, elävät kaupunginosat, bulevardien suunnittelu ja liikennejärjestelmä sekä kaupungin tilojen käyttö. Kaupunkiyhteistä suunnittelua toteutetaan paitsi taloussuunnittelun, myös toimialojen toiminnan kautta. Vuoden 2018 aikana mietitään myös toimintasuunnitelmien rakennetta yhteissuunnittelun ja ohjauksen näkökulmasta.

Asunto- ja toimitilarakentaminen

Asuntorakentaminen Helsingissä on pysynyt korkealla tasolla. Vuonna 2017 Helsingissä valmistui 4 890 asuntoa, joka oli 2000-luvun kolmanneksi suurin määrä. 5 071 asunnon rakentaminen aloitettiin ja rakennuslupa myönnettiin 8 232 asunnolle. Rakennuslupien asuntomäärä oli ennätyksellisen korkea. Vuodenvaihteessa 2017/2018 oli rakenteilla 6 923 asuntoa ja lupa oli myönnetty 7 598 asunnon rakentamiseksi. Puolet rakenteilla olevista asunnoista rakentuu viidelle suurimmalle projektialueelle. Eniten asuntoja valmistui vuonna 2017 Länsisatamaan, 1 162 asuntoa. Valmistuneiden asuntojen määrässä tarkasteltuna merkittäviä kaupunginosia olivat myös Vuosaari, Lauttasaari ja Herttoniemi. Seuraavien vuosien asuntotuotannon suurin keskittymä tulee olemaan alkaneiden asuntojen ja myönnettyjen lupien perusteella Kalasatama. Vuonan 2017 asuntoaloituksia oli paljon myös Kuninkaantammessa ja Herttoniemessä.

Sääntelemättömiä asuntoja valmistui 2 873, välimuodon asuntoja 888 ja valtion tukemia ara-vuokra-asuntoja 1 129. Vuonna 2017 aloitetuista ara-vuokra-asunnoista reilut 60 % oli kaupungin omaa tuotantoa.

Vuoden 2018 asuntotuotanto on lähtenyt hyvin liikkeelle. Asuntoaloituksia on tehty lähes viime vuotta vastaavasti. Suurimmat asuntorakentamiskohteet on aloitettu Kalasataman Verkkosaassa sekä Katajankallalla Keskon entisen pääkonttorin käyttötarkoituksen muutoksena. Rakenteilla olevien asuntojen määrä on edelleen yli 7 000 asuntoa.

Myös toimitilarakentamisen kerrosalat olivat vuonna 2017 keskimääräistä suuremmat. Toimitilarakentamisessa aloitettujen rakennustöiden osalta vuosi 2017 oli 2010-luvun vilkkain, 341 287 aloitettua kerrosneliötä. Vuonna 2017 valmistuneiden kerrosneliöiden määrä (200 054) on kahden edellisen vuoden suuruusluokkaa. Vuonna 2017 toimitilarakentamiseen valmistuneiden toimitilojen kerrosalasta ja myönnettyjen rakennuslupien kerrosalasta pääosa (76 %) oli liike- ja toimistorakennuksia.

Asuntorakentamisen vilkkaan suhdannetilanteen kääntöpuolena on ammattitaitoisen työvoiman pula sekä urakkatarjouksen vähyys. Valtion tukemien ara-vuokra-asuntojen osalta saadut tarjoukset ovat niin korkeita, että niitä ei hyväksytä rahoitettaviksi. Asuntorakentaminen on vilkasta myös naapurikaupungeissa ja Helsingin hankkeet kilpailevat rakentajista niiden kanssa.

Maakunta- ja sote-uudistus

Suunnitteilla oleva maakunta- ja sote-uudistus aiheuttaa kaupungin tulevien vuosien talouteen poikkeuksellista epävarmuutta. Maakunta-uu-

distuksen toteutuessa maakunnalle siirtyvien verotulojen ja menojen jälkeen kaupungin verorahoitus suhteessa kasvavan kaupungin investointitarpeeseen alenee merkittävästi. Kunnallisverokertymästä poistuisi noin kaksi kolmannesta, minkä seurauksena kaupungin euromääräinen verotulokasvu olisi olennaisesti nykyistä pienempi. Kaupungin nykyinen lainakanta jää uudistuksessa kaupungin vastuulle, mikä tarkoittaa kaupungin suhteellisen velkaantuneisuuden olennaita kasvua. Uudistuksen jälkeen valtionrahoituksen suhteellinen merkitys kaupungin tulo-rahoituksessa tulisi olemaan nykyistä suurempi, mikä lisää osaltaan rahoituksellista epävarmuutta.

Maakunta- ja sote-uudistus aiheuttaa kaupungin ja muiden kuntien tulevien vuosien talouteen poikkeuksellista epävarmuutta. Helsingin toimintamenot ovat 4,4 miljardia, toimintatulot 1,3 miljardia ja verotulot noin 3,5 miljardia vuoden 2019 tasossa. Uudistuksen myötä menoista poistuu noin kaksi miljardia, tuloista noin 200 miljoonaa ja verotuloja noin 1,8 miljardia. Sen sijaan investointitaso laskee vain vähän, 720 miljoonasta 700 miljoonaan.

Peruskunnan vuosikate on maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeen muutoksen alkuvaiheessa hieman heikompi kuin mitä se olisi ilman uudistusta, koska siirtymätasaus tasapainottaa muutosta ensimmäisinä vuosina. Uudistuksen myötä kaupungin kunnallisverokertymästä poistuisi noin kaksi kolmannesta. Pidemmällä aikavälillä muutos Helsingin talouteen on suuri, koska kunnallisveron ja yhteisöveron leikkausten jälkeen verotulojen vuosittainen euromääräinen kasvu on nykytilannetta pienempää.

Kasvavan kaupungin investointitaso säilyy muutostilanteessa lähes ennallaan ja pidemmällä aikavälillä investointitarpeiden kasvu kiihtyy. Suhteessa kasvavan kaupungin investointitarpeeseen, kaupungin verorahoitus alenee merkittävästi maakunnalle siirtyvien menojen ja verotulojen jälkeen. Verotulojen kasvu on viime vuosina ollut yksi tärkeimmistä talouden tasapainoa ylläpitäneistä tekijöistä, vaikka kaupungin investointitaso on kasvanut.

Maakunnille määriteltyjen tehtävien rahoitus perustuu kunnista siirtyvien tehtävien tilastoituneisiin kustannuksiin. Vuosina 2018–2019 koottavat tilastoituneet kustannukset ovat epävarmoja ja eivät siten kuvaa todellisuudessa kunnilta poistuvia kustannuksia. Selkeää käsitystä siitä, mitkä tehtävistä ja kustannuksista tulevat todellisuudessa siirtymään pois kunnan palvelutuotannosta ei toistaiseksi ole olemassa. Epävarmojen tilastojen pohjalta ei tule tehdä suurta rahoituksen siirtoa pois kunnilta. Kunnilta poistuvien tulojen siirto päätetään asiallisesti osana lainsäädäntöä, mutta todellisuudessa siirtyvät kustannukset hahmottuvat vasta myöhemmin vuosina 2019–2020.

Uudistus ei huomioi kattavasti kunnalle kohdistuvia kustannuksia. Kuntien katettavaksi jää siirtymävaiheessa päällekkäisiä kustannuksia liittyen tukitoimintoihin sekä korvaavista järjestelmistä aiheutuvia kustannuksia, kuten osa pelastuslaitoksen tehtäviin liittyvistä rajapinnoista. Kustannusten rahoitus poistuu kuitenkin kunnilta rahoitusmallin muutoksessa.

Kasvavan kaupungin on huolehdittava investointikyvystään kaikissa oloissa. Varautuminen mahdollisen sote- ja maakuntauudistukseen tuomiin heikennyksiin ja epävarmuuksiin kaupungin rahoituksellisessa asemassa edellyttää erityistä vastuullisuutta kaupungin taloudenpidossa kaupunkistrategian taloustavoitteiden mukaisesti.

Jatkotoimet

Samalla kaupunginhallitus toteaa, että tämän asian täytäntöönpanopäätöksen yhteydessä valtuuston käymän lähetekeskustelun keskustelupöytäkirja lähetetään johtokunnille sekä toimialoille, virastoille ja liikelaitoksille käytettäväksi talousarvion laadintatyössä.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Lisätiedot

Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

- 1 VM Taloudellinen katsaus joulukuu 2017
- 2 Talouden tunnuslukuja_28022018
- 3 Tilinpäätös 2017
- 4 Valtuustokauden suunnittelu kaavio sekä talouden ohjauksen vuosikello
- 5 Asuntotuotanto_Helsingissä_2017.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.03.2018

Asia/4

§ 178

V 11.4.2018, Sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen valinta

HEL 2017-008768 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

- myöntää Ilkka Hirsimäelle eron sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valita Sakari Männikön varajäseneksi (Mari Rantasen henkilökohtainen varajäsen) sosiaali- ja terveyslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eronpyyntö 12.3.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Ilkka Hirsimäen (PS) 7.6.2017 (§ 276) varajäseneksi sosiaali- ja terveyslautakuntaan vuonna 2017 alkavaksi toimi-

kaudeksi. Ilkka Hirsimäki pyytää 12.3.2018 eroa sosiaali- ja terveyslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jenni Björkstén, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eronpyyntö 12.3.2018

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveyslautakunta
Taloushallintopalveluliikelaitos

26.03.2018

Asia/5

§ 179

V 11.4.2018, Kasvatus- ja koulutuslautakunnan varajäsenen valinta

HEL 2018-003173 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

- myöntää Nina Casténille eron kasvatus- ja koulutuslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valita Maria Nyroosin varajäseneksi (Ville Jalovaaran henkilökohtainen varajäsen) kasvatus- ja koulutuslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eronpyyntö 14.3.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Nina Casténin (SDP) 8.11.2017 (§ 391) varajäseneksi kasvatus- ja koulutuslautakuntaan vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Nina Castén pyytää 14.3.2018 eroa

26.03.2018

Asia/5

kasvatus- ja koulutuslautakunnan varajäsen luottamustoimesta kotikunnan vaihtumisen vuoksi.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jenni Björkstén, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eronpyyntö 14.3.2018

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta
Taloushallintopalveluliikelaitos

26.03.2018

Asia/6

§ 180

V 11.4.2018, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

HEL 2017-009925 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Jari Luomakoskelle eron käräjäoikeuden lautamiehen luottamustoimesta ja
- valitsee Jukka Seleniuksen käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eronpyyntö 13.3.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut
Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 21.6.2017 (294 §) Jari Luomakosken (Kok.) käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2021 toukokuun lopussa päätty-

26.03.2018

väksi toimikaudeksi. Jari Luomakoski pyytää 13.3.2018 eroa kärjäoikeuden lautamiehen luottamustoimesta kotikunnan vaihtumisen vuoksi.

Kärjäoikeuden lautamiehistä annetun lain (675/2016) mukaan valtuusto valitsee kärjäoikeuden lautamiehet valtuuston toimikautta vastavaksi ajaksi. Kärjäoikeuden lautamiehestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan luottamushenkilöstä säädetään.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Kärjäoikeuden lautamieheksi valittavan tulee täyttää kärjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 2 §:n mukaiset kelpoisuusvaatimukset.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eronpyyntö 13.3.2018

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut
Helsingin kärjäoikeus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto
Kunnallisvalitus, valtuusto

26.03.2018

Asia/7

§ 181

V 11.4.2018, Hallintosäännön muuttaminen

HEL 2018-002397 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyy Helsingin kaupungin hallintosäännön liitteen 1 mukaisesti. Muutos tulee voimaan 17.4.2018.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sari-Anna Pennanen, johtava kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36179
sari-anna.pennanen(a)hel.fi
Kaisu Tähtinen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37035
kaisu.tahtinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin hallintosääntö muutokset hyväksytyt, 26.3.2018
- 2 Helsingin kaupungin hallintosääntö muutokset näkyvissä, 26.3.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Kaupunginvaltuusto on 16.11.2016, 291 § hyväksynyt Helsingin kaupungin uuden johtamisjärjestelmän mukaisen hallintosäännön. Kaupunginvaltuusto on edellisen kerran muuttanut hallintosääntöä 14.2.2018, 36 §.

Tällä päätöksellä tehdään muutoksia kaupunginvaltuuston, kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtajan sekä kaupunkiympäristölautakunnan toimivaltaan ja annetaan valtuustossa nuorisoneuvoston edustajille läsnäolo- ja puheoikeus nuorten aloitteiden käsittelyssä.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuuston toimivalta

Hallintosäännön 7 luvussa määrätään kaupunginvaltuuston toimivallasta. Kaupunginvaltuuston toimivaltaan lisätään 7 luvun 1 §:n uudeksi 2 kohdaksi liikenteen, viheralueen tai muun yleisen alueen yleissuunnitelmista päättäminen, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.

Nykyinen 7 luvun 1 §:n 2 kohta muuttuu 3 kohdaksi ja sen sisältö muuttuu siten, että kaupunginvaltuusto ei pääte hankesuunnitelmista niiden hankkeiden osalta, joista on päätetty kohdan 2 nojalla yleissuunnitelmassa ja joita koskeva hankesuunnitelma ei olennaisesti poikkea yleissuunnitelmasta.

Liikennehankkeiden päätösprosessin kehittämisen yhteydessä on ilmennyt tarve selkeyttää merkittäviä hankkeita koskevia toimivaltasääntönsiä sekä keventää ja sujuvoittaa niihin liittyvää päätösmenttelyä. Merkittävissä liikennehankkeissa on ollut aikaisemmin käytäntönä, että niiden osalta on hyväksytty ensin kaupunginvaltuustossa hankkeen yleissuunnitelma. Yleissuunnitelman jälkeen valtuusto on päättänyt hanketta koskevasta hankesuunnitelmasta ja asemakaavan hyväksymisestä. Yleissuunnitelma, hankesuunnitelma ja asemakaava on käsitelty ennen valtuuston päätöstä lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa. Asemakaavan jälkeen lautakunta on päättänyt katusuunnittelusta.

On tarkoituksenmukaista, että kaupunginvaltuusto, tai toimivaltarajojen mukaan mahdollinen alempi toimielin, päättäisi hankepäätöksen luonteisena päätöksenä vain hankkeen yleissuunnitelmasta. Yleissuunnitelmapäätös olisi tällöin valituskelpoinen. Hankesuunnitelmasta ei tehtäisi erillistä valituskelpoista päätöstä. Hankesuunnitelmat olisivat yleissuunnitelman täytäntöönpanoa.

Tapauskohtaisesti voi tulla kysymykseen, että yleissuunnitelman jälkeen laaditaan hankesuunnitelma, joka tuodaan vielä erikseen päätettäväksi kuten esimerkiksi tilanteessa, joissa valtion tai muiden rahoittajien osuus rahoitukseen täsmentyy myöhemmin. Tällöin yleissuunnitelma olisi valmistelua eikä se olisi muutoksenhakukelpoinen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtajan erityinen toimivalta

Hallintosäännön 15 luvun 4 §:ssä määrätään kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtajan erityisestä toimivallasta. Neljännessä kohdassa on kirjoitusvirhe. Kohdassa on toistettu sanat "toimialajohtaja tai hänen määräämänsä", vaikka kyseiset sanat ovat jo pykälän ensimmäisessä virkkeessä. Kyseiset sanat poistetaan 4 kohdasta.

Hallintosäännön 15 luvun 4 §:ään lisätään uusi 7 kohta, jonka mukaan toimialajohtaja tai hänen määräämänsä päättää perusopetuksen pidentäystä oppivelvollisuudesta. Pidentäystä perusopetuksesta päättämisestä ei ole aiemmin määrätty mitään sen paremmin vanhoissa johto-

säännöissä kuin nykyisessä hallintosäännössä. Toimialajohtaja on määrännyt toimintasäännössä perusopetusjohtajan tai hänen määräämänsä päättämään pidennetystä oppivelvollisuudesta, mutta toimialajohtajan toimivalta delegoida asia ei ole perustunut mihinkään säädökseen tai määräykseen. Tämä asia korjataan täydentämällä kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtajan erityistä toimivaltaa.

Lisäksi tarkoituksena on, että toimialajohtaja voi delegoida pidennetystä oppivelvollisuudesta päättämisen perusopetusjohtajan lisäksi myös varhaiskasvatuksen viranhaltijoille, jotka päättävät lapsen esiopetuksen erityisestä tuesta. Perusopetuksessa pidennetystä oppivelvollisuudesta päättäminen voi tulla kyseeseen, kun päätetään koulunkäynnin poikkeavasta alkamisesta.

Kaupunkiympäristölautakunnan erityinen toimivalta

Maankäyttö- ja rakennuslain 52 §:n muutos on tullut voimaan 1.4.2017. Uuden pykälän mukaan asemakaavan hyväksymistä koskevaa päätösvaltaa voidaan johtosäännössä siirtää kaupunginhallitukselle tai lautakunnalle myös vaikutukseltaan merkittävien kaavojen osalta. Voimassa olevassa hallintosäännössä kaupunkiympäristölautakunnalle on annettu toimivalta hyväksyä muun kuin vaikutukseltaan merkittävä asemakaavamuutos hallintosäännössä luetelluissa tilanteissa. Vaikutukseltaan merkittävän kaavamuutoksen hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto.

Vaikutukseltaan merkittävänä kaavamuutoksena pidetään esimerkiksi muutosta, joka merkitsee alueen maankäytön yleisen luonteen muuttamista kaavassa osoitetusta, alueella vallitseva yhtenäisen rakennustavan merkittävää muuttamista, ympäristön kannalta merkittävien arvojen säilymisen vaarantumista tai kaavan muuttamista muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Kaupunkiympäristölautakunnan toimivaltaan esitetään täsmennystä siten, että lautakunta päättäisi kaavan mukaisen rakennetun tontin tai korttelin rakennusoikeuden lisäämisestä alueen lisärakentamiseksi. Toimivalta koskee rakennusoikeuden lisäämistä riippumatta tontin tai korttelin käyttötarkoituksesta. Rakennusoikeuden lisääminen lautakunnan päättämin kaavamuutoksin tulee olla mahdollista myös toimitilarakentamisessa. On myös perusteltua, ettei muutosmahdollisuutta rajoiteta vain tontille. On tapauksia, joissa on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan koko korttelialue, vaikka vaikutukset olisivatkin vähäiset.

Lisäksi esitetään, että lautakunnan päätösvallassa olisivat myös asemakaavamuutokset koskien vähäisiä kortteli-, katu- ja puistoalueiden rajojen muutoksia sekä asemakaavan hyväksyminen maanalaisten tilojen rakentamisen mahdollistamiseksi katualueella tai muulla yleisellä

alueella ja asemakaavan hyväksyminen laajuudeltaan vähäiselle alueelle. Lisäykset olisivat vaikutuksiltaan vähäisiä ja verrattavissa lautakunnan toimivaltaan vastaavissa poikkeamispäätöksissä.

Kortteli-, katu- ja puistoalueiden rajoja ei ole mahdollista muuttaa poikkeamispäätöksellä ja tapauskohtaisesti tulee esiin tilanteita, jolloin eri käyttötarkoitusta osoittavien korttelialueiden rajoja tulisi siirtää kuten rakentamisen ulottuessa toiselle korttelialueelle tai puistoalueelle vähäisissä määrin. Asemakaavan muutokseen voi liittyä kaavoittamattomia maanalaisia alueita. On tarkoituksenmukaista, että lautakunnalla on toimivalta päättää asemakaavan laatimisesta maanalaisten tilojen rakentamiseksi katualueella tai muulla yleisellä alueella, milloin kaavan vaikutukset eivät ole merkittäviä. Asemakaava on tarpeen hyväksyä laajuudeltaan vähäiselle alueelle muun muassa silloin, kun asemakaavan muutoksen yhteydessä tulee vähäisissä määrin ottaa myös asemakaavoittamatonta aluetta mukaan.

Nuorten aloitteiden käsittely

Hallintosäännön 29 luvun 7 §:ssä määrätään läsnäolo- ja puheoikeudesta eri toimielimien kokouksissa. Kyseiseen pykälään lisätään uusi 2. momentti, jonka mukaan kun kaupunginvaltuustossa käsitellään nuorten aloitteita, on nuorten vaikuttamiselimen valitsemilla kolmella jäsenellä läsnäolo- ja puheoikeus.

Kaupunginvaltuustossa käsitellään hallintosäännön mukaan kaikki nuorten aloitteet. Nuorten osallistumisen vahvistamiseksi on tarkoituksenmukaista myös aloitteita valtuustossa käsiteltäessä antaa nuorten itsensä käyttää puheenvuoroja. Läsnäolo- ja puheoikeus olisi nuorisoneuvoston keskuudestaan edustajikseen valitsemilla kolmella henkilöllä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sari-Anna Pennanen, johtava kaupunginasiamies, puhelin: 310 36179
sari-anna.pennanen(a)hel.fi
Kaisu Tähtinen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37035
kaisu.tahtinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin hallintosääntö muutokset hyväksytyt, 26.3.2018
- 2 Helsingin kaupungin hallintosääntö muutokset näkyvissä, 26.3.2018

Muutoksenhaku

26.03.2018

Asia/7

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 19.03.2018 § 158

HEL 2018-002397 T 00 01 00

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

19.03.2018 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sari-Anna Pennanen, johtava kaupunginasiamies, puhelin: 310 36179
sari-anna.pennanen(a)hel.fi
Kaisu Tähtinen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37035
kaisu.tahtinen(a)hel.fi

26.03.2018

Asia/8

§ 182

Kaupunginlakimiehen virkaan ottaminen

HEL 2018-001610 T 01 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti ottaa varatuomari, EMBA Jenni Ropen kaupunginlakimiehen virkaan 7 856,75 euron kokonaiskuukausipalkan mukaan määräytyvin palkkaeduin. Virassa on kuuden kuukauden koeaika.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riitta Hellman, rekrytointipäällikkö, puhelin: 310 32950
riitta.hellman(a)hel.fi

Liitteet

1 Hakijaluettelo

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Hakijat

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginlakimiehen virka

Kaupunginlakimiehen virka on tullut avoimeksi 15.9.2017.

Kaupunginvaltuusto on 14.2.2018 § 36 päättänyt kaupunginkanslian organisaation uudistamisesta, missä yhteydessä kaupunginlakimiehen viran sijoittuminen kanslian organisaatiossa ja samalla virkaan ottamista koskeva toimivalta muuttuu. Organisaatiouudistus tulee voimaan 1.6.2018. Nyt käsillä oleva esitys perustuu hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 10 kohdan toimivaltamääräykseen, jonka mukaan kansliapäällik-

köä seuraavan alemman organisaatiotason johtavan viranhaltijan virkaan ottamisesta päättää kaupunginhallitus.

Kaupunginhallitus päätti 11.9.2017 § 836 kaupunginlakimiehen viran julistamisesta haettavaksi. Kanslian organisaatiouudistuksen edettyä sopivaan vaiheeseen virka oli julkisesti haettavana 12.–29.1.2018. Hakuilmoitus julkaistiin Helsingin Sanomissa ja Hufvudstadsbladetissa 14.1.2018. Lehti-ilmoitusten lisäksi hakuilmoitus oli esillä kaupungin sähköisessä rekryointipalvelussa osoitteessa helsinkirekry.fi sekä Oikotie.fi-, LinkedIn- ja LakimiesRekryointi -palveluissa.

Kaupunginlakimiehen tehtävänä on johtaa kaupunginkanslian oikeuspalveluita ja vastata oikeuspalveluille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Viranhaltija on kaupungin päälakimies, joka toimii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen oikeudellisena asiantuntijana.

Virkaa täytettäessä on noudatettava perustuslain 125 §:ssä säädettyjä yleisiä virkanimitysperusteita, jotka ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Kaupunginlakimiehen viran kelpoisuusvaatimukset on viimeksi vahvistettu kaupunginkanslian johtosäännön 13 §:n 2 momentissa, jonka mukaan kelpoisuusvaatimuksena on oikeustieteen maisterin tutkinto tai vastaava aiempi tutkinto sekä kokemusta hallinto- ja johtamistehtävissä. Kielitaitovaatimuksena on suomen kielen erinomainen taito sekä ruotsin kielen tyydyttävä taito.

Muodollisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi hakuilmoituksessa todettiin, että hakijalta edellytetään laaja-alaista kokemusta oikeuspalvelujen toimintaan liittyvistä oikeudenaloista ja tehtävistä sekä hyvää yhteistyökykyä ja oma-aloitteisuutta. Hakijalla tulee olla kykyä ja osaamista toimintojen kehittämiseen.

Hakijat ja rekryointiprosessi

Virkaa haki hakuajan kuluessa 12 henkilöä. Hakijaluettelo on liitteenä 1.

Yksi hakijoista (nro 1) ei täytä viran kelpoisuusvaatimuksia. Viisi hakijoista (nrot 4, 5, 6, 9 ja 11) ovat nyt tai ovat aiemmin olleet Helsingin kaupungin palveluksessa.

Haastatteluun kutsuttiin kuusi hakijaa, joilla arvioitiin olevan täytettävänä olevan viran vaativuuden kannalta riittävän laaja-alainen kokemus useilta viranhoidon kannalta relevanteilta oikeudenaloilta sekä riittävää, viimeaikaista kokemusta suorasta esimiestyöstä ja organisaation johtamisesta. Hakijoita haastattelivat 14.–16.2.2018 kansliapäällikkö Sami Sarvilinna, hallintojohtaja Juha Summanen ja johtava henkilöstöasiantuntija Riitta Hellman kaupunginkanslian henkilöstöosastolta.

26.03.2018

Asia/8

Hakija 6, *****

Hakija 7, *****

Hakija 8, *****

Hakija 9, *****

Hakija 10, *****

Hakija 11, Jenni Rope, *****

Henkilöarviointeihin kutsuttiin kaksi hakijaa (nrot 8 ja 11). Henkilöarvioinnit suoritettiin Psycon Oy ajalla 19.–24.2.2018.

Hakija 8, *****

Hakija 11, Jenni Rope, *****

Arviointi

Kaupunginlakimies johtaa oikeuspalveluiden 40 hengen organisaatiota ja toimii kaupungin päälakimiehenä. Kaupunginlakimiehen tehtäviin kuuluu osastolla työskentelevien asiantuntijoiden ohjaaminen ja oikeudellisten linjausten tekeminen, samoin kuin kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen oikeudellisena asiantuntijana toimiminen ja kaupungin puhevallan käyttäminen tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa. Kaupunginlakimies valvoo kaupungin oikeudellisia etuja ja käyttää tässä tehtävässään laajaa viranhaltijatoimivaltaa.

Oikeudellisen osaamisen ja kokemuksen sekä johtamiskyvyn lisäksi tehtävässä menestyminen edellyttää hyviä vuorovaikutustaitoja sekä kykyä tehdä yhteistyötä kaupungin sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa. Johtamistehtävässä menestyminen edellyttää kokemusta ja näkemystä asiantuntijaorganisaation johtamisesta sekä taitoa ja halua kehittää oikeuspalveluiden toimintatapoja niin, että toiminta vastaa kaupungin tarpeita ja on johdonmukaisessa suhteessa kaupungin strategisten tavoitteiden kanssa.

Hakuasiakirjoihin, haastatteluihin, henkilöarviointiin ja aiempaan tietoon perustuen on katsottava, että johtava kaupunginasiamies Jenni Ropella on parhaat edellytykset edellä kuvattujen kaupunginlakimiehen virkaan kuuluvien tehtävien hoitamiseen. Hänen valintaansa puoltavat aktiivinen toimintatapoja kehittävä ote, haastattelussa esiin tullut erittäin vahva ja uskottava motivaatio niin asia- kuin henkilöstöjohtajana, kaupungin tavoitteisiin hyvin sopivat, modernit ajatukset asiantuntijapalveluiden käyttäjälähtöisyydestä sekä valmiudet edelleen kehittämiseen johtajana ja toiminnan kehittäjänä.

26.03.2018

Asia/8

Muuta

Kaupunginhallituksen jäsenillä on mahdollisuus tutustua esitykseen liittyviin hakemuksiin ja niistä laadittuun yhteenvetoon sekä henkilöarviointiraportteihin ennen kokousta ja kokouksen aikana. Tutustumista varten voi ottaa yhteyttä kirjaamoon kokouspäivän aamuun saakka ja kokouspäivän aamusta alkaen toimielimen sihteeriin. Aineistoon liittyviin sisällöllisiin kysymyksiin vastaa lisätiedonantaja.

Jos kaupunginhallitus ottaa virkaan henkilön, joka ei ole kaupungin palveluksessa, eikä terveydellisiä tietoja ole käytettävissä virkaan otettaessa, on päätös tällaisen henkilön osalta ehdollinen, kunnes henkilön terveydentilasta saadun selvityksen perusteella virkaan ottaminen on vahvistettu. Selvitys on esitettävä kuukauden kuluessa virkaan ottamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista lukien.

Virkaan otettavan henkilön kanssa sovitaan erikseen ajankohdasta, jolloin hän ottaa viran vastaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riitta Hellman, rekrytointipäällikkö, puhelin: 310 32950
riitta.hellman(a)hel.fi

Liitteet

1 Hakijaluettelo

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Hakijat

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Taloushallintopalvelut
Kaupunginkanslia/hallinto-osasto

§ 183

Sijoituksen tekeminen Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr:n investointirahastoon

HEL 2018-003172 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

- hyväksyä 1 100 000 euron suuruisen sijoituksen tekemisen Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr:n investointirahastoon käytettäväksi eläintarhan tarhojen suunnitteluun, rakentamiseen ja perusparantamiseen vuonna 2018 ja
- myöntää kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston käytettäväksi vuoden 2018 talousarviomäärärahoja 1 100 000 euroa sijoituksen maksamiseen talousarvion tililtä 8 06 02, Arvopaperit, Muut kohteet, Khn käytettäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Investointituen rahoitukselliset perustelut

Ennen aloittamistaan säätiönä 1.1.2018 Korkeasaaren eläintarha kuului kaupungin keskushallintoon ja sen investoinnit oli osoitettu kaupunginhallituksen käytettäväksi.

Kaupunginvaltuusto päätti 28.2.2018 § 53 mm. vuonna 2017 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettävistä ylitysoikeuksista vuoden 2018 talousarvioon. Vuonna 2017 Korkeasaaren eläintarhan investoinneista jäi käyttämättä yhteensä 1,1 miljoonaa euroa, jonka perusteella kaupunginvaltuusto myönsi kaupunginhallitukselle vastavan ylitysoikeuden vuoden 2018 talousarvion lukuun 8 06 Arvopaperit.

Tuki suoritetaan sijoituksena Korkeasaaren eläintarhan säätiön perustamaan investointirahastoon.

Säätiölle annettavan investointituen edellytykset

Säätiölle annettavaa investointitukea on pidettävä Euroopan unionin perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaisena valtiontukena. Valtiontuki määritellään valtion varoista muodossa tai toisessa myönnettyksi tueksi, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotain yritystä tai tuotannonalaa, siltä osin kuin tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Myös kuntien myöntämää tukea pidetään valtiontukena.

Yrityksinä pidetään valtiontukisääntelyssä kaikkia taloudellista toimintaa harjoittavia yksiköitä niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta. Varovaisuutta noudattaen tässä päätöksessä on pidetty lähtökohtana sitä, että säätiötä on ainakin osittain pidettävä taloudellista toimintaa harjoittavana yksikkönä. Avustuksena säätiölle annettava tuki on omiaan vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tuki myönnetään komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) 53 artiklan mukaisena kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen myönnettävänä tukena.

Säätiön toiminta muodostuu Korkeasaaren eläintarhan ylläpitämisestä. Eläintarha on yleisen ryhmäpoikkeusartiklan 53 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettu kulttuurilaitos.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 53 artiklan 3 a kohdan mukaan tukea voidaan myöntää investointitukena. Säätiölle myönnettävä tuki on käytettävä artiklan 4 a kohdan mukaisesti eläintarhan infrastruktuurin rakentamiseen, nykyaikaistamiseen, hankkimiseen tai parantamiseen. Infrastruktuuri on täysin eläintarhan käytössä eli sitä käytetään artiklan edellyttämällä tavalla ajallisesti vuodessa vähintään 80 %:ia kulttuuriin tarkoituksiin.

Tuen määrä on alle 2 miljoonaa euroa, joten artiklan 8 kohdan mukaisesti tuen enimmäismääräksi voidaan asettaa 80 %:ia tukikelpoisista kustannuksista. Alustavan arvion mukaan tuen 80 %:n enimmäismäärä ei ylitä tukikohteissa. Vuonna 2018 jatkuvia keskeneräisiä investointikohteita ovat Ilvestarha, Korkeasaaren yleisilmettä parantavat rakennustyöt, rakennusten ja eläinten aitausten peruskorjaukset, leikkipaikkojen rakentaminen, uuden muuntamon rakentaminen ja infrastruktuurin korjaukset sekä useat pienhankkeet.

26.03.2018

Asia/9

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 4 artiklan 1. z)-kohdan mukaan investointituki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen saa olla enintään 150 miljoonaa euroa hanketta kohden. Annettava investointituki ei ylitä tätä määrää.

Tuensaajaa Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr -nimistä säätiötä kohtaan ei ole annettu sellaista komission aikaisempaan päätökseen perustuvaa maksamatonta perintäpäätöstä, jossa tuki olisi julistettu sääntöjen vastaiseksi tai sisämarkkinoille soveltumattomaksi eikä säätiö ole ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti vaikeuksissa oleva yritys. Tuki täyttää myös muut ryhmäpoikkeusasetuksen I luvun mukaiset yhteisten sääntöjen edellytykset.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.03.2018

Asia/10

§ 184

Lainan myöntäminen Maanviljelyslyseon osakeyhtiölle

HEL 2017-013419 T 02 05 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää Helsingin yhteislyseota ylläpitävälle Maanviljelyslyseon osakeyhtiölle enintään 2 000 000 euron suuruisen koululainan talousarvion kohdalta 9 01 02 01, Lainojen myöntäminen kouluille, koulukiinteistöissä tehtäviin perusparannuksiin seuraavin ehdoin:

Laina-aika: laina on lyhennyksistä vapaa. Laina-aika on koulun ylläpitäjän ja kaupungin välillä tehdyn sopimuksen voimassaoloaika edellyttäen, että vakuudet ovat voimassa.

Lainan korko: lainasta maksettava korko on valtiovarainministeriön puolivuositain vahvistaman peruskoron (tällä hetkellä 0 %) suuruinen.

Lainan vakuus: lainansaaja panttaa lainan vakuudeksi kaupungin omistaman tontin vuokraoikeuteen kohdistuvia panttikirjoja tai muun kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hyväksymän vakuuden.

Lainan erityisehto: kaupunkiympäristön toimialan rakennetun omaisuuden hallinnalle on toimitettava ennen lainan nostamista yhteenveto tarjouspyynnöistä ja perustelut valituista urakoitsijoista, lainaerien nostamista varten kustannusseuranta ja hankkeen valmistuttua loppuselvitysraportti rakennuskustannuksista.

Lisäksi sovelletaan kaupunginhallituksen 20.4.2015 tekemän päätöksen mukaisia velan yleisiä ehtoja sekä yleisiä panttaus- ja takausehtoja.

Edelleen kaupunginhallitus päättää kehottaa kaupunginkanslian talous ja suunnitteluosastoa laatimaan tarvittavat laina-asiakirjat.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Keijo Härkönen, rahoitusasiantuntija, puhelin: 310 25656
keijo.harkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Koululainahakemus.pdf
- 2 Lainahakemuksen_liite.pdf

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Hakija

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Maanviljelyslyseon osakeyhtiö (Helsingin yhteislyseo) toimitti vuonna 2016 kaupungille hankesuunnitelman koulukiinteistön ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmien sekä sähkötekniikan perusparannuksista. Hankesuunnitelman mukainen lainatarve jakautui usealle vuodelle ja oli yhteensä 7 980 000 euroa.

Työ suunniteltiin vaiheistettavan kahdelle lukuvuodelle ja kahdelle kesälomakaudelle. Rahoitus ajoitettiin kalenterivuositain, mutta työ ja kaantui siten, että 1. osa kohdistui vuosille 2016- 2017, ja 2. osa vuosille 2017 - 2018. Lisäksi vähäisiä takuutöitä ajoittuu vielä vuodelle 2019.

Kiinteistöviraston tilakeskus on vuoden 2016 lausunnossaan todennut hankkeen kokonaisuudessaan tarpeelliseksi ja esitetyn kustannusarvion asianmukaiseksi suhteessa hankkeen sisältöön ja kokoon sekä peruskorjaushankkeen laatutason tavanomaista vastaavaksi.

Kaupunginhallitus myönsi päätöksellään 8.5.2016, 449 §, 2 000 000 euron ja päätöksellään 22.05.2017, 556 §, 3 000 000 euron suuruisen lainan hankkeen kuluihin. Vuonna 2018 tilattavia hankesuunnitelman mukaisia urakoita varten koulu on hakenut uutta 2 000 000 euron lainaa.

Helsingin kaupungin ja ylläpitäjän välillä tehdyn koulusopimuksen mukaisesti perusparannuslainaa haetaan ensisijaisesti Helsingin kaupungilta. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on käsitellyt laina-asiaa 06.03.2018 kokouksessaan todeten, että sillä ei ole lausuttavaa asiasta opetuksen näkökulmasta.

Talousarvion kohdalla 9 01 02 01, Lainojen myöntäminen kouluille, on tällä hetkellä käytettävissä yhteensä 7 000 000 euroa uusien lainojen myöntämistä varten.

Esittelijä

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

26.03.2018

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Keijo Härkönen, rahoitusasiantuntija, puhelin: 310 25656
keijo.harkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Koululainahakemus.pdf
2 Lainahakemuksen_liite.pdf

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Hakija

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupungin-
hallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 06.03.2018 § 40

HEL 2017-013419 T 02 05 03 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kasvatus- ja koulutuslautakunnalla ei ole asiassa lausuttavaa opetuksen näkökulmasta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Hanna Keränen, taloussihteeri, puhelin: 310 86338
hanna.keranen(a)hel.fi
Jarkko Heikkilä, taloussuunnittelija, puhelin: 310 86696
jarkko.heikkila(a)hel.fi
Seija Ryymin, talouspäällikkö, puhelin: 310 86278
seija.ryymin(a)hel.fi

§ 185

Nopeusrajoitusten määrittämisen periaatteet Helsingissä ja eräiden nopeusrajoitusten muuttaminen

HEL 2017-009829 T 08 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle 9.4.2018 saakka.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö Reetta Putkonen sekä liikenneinsinööri Jussi Yli-Seppälä. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 9.4.2018 saakka Pia Pakarisen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Jussi Yli-Seppälä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37054
jussi.yliseppala(a)hel.fi
Ulla Tapaninen, erityisasiantuntija, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy nopeusrajoitusten määrittämisen periaatteet Helsingissä:

- Asuinalueiden tonttikatujen nopeusrajoitus on 30 km/h koko kaupungissa.
- Niemen alueen nopeusrajoitus on 30 km/h. Alueellinen rajoitus koskee kaikkia katuja, paitsi pääkatuja ja niiden jatkeena olevia reittejä Länsi- ja Eteläsatamaan.
- Teollisuusalueiden tonttikatujen nopeusrajoitus on 40 km/h.
- Moottoriväylien nopeusrajoitus on 60-80 km/h.
- Pääkatujen nopeusrajoitus on esikaupunkialueilla 50 km/h ja kanta-kaupungissa Hakamäentien eteläpuolella 40 km/h.

- Alueellisten kokoojakatujen nopeusrajoitus on 40 km/h.
- Paikallisilla kokoojakaduilla nopeusrajoitus on 30-40 km/h. Niillä kaduilla, jotka on suunniteltu ja mitoitettu joukkoliikenteen käyttöön, rajoitus on 40 km/h. Niillä kaduilla, joita ei ole mitoitettu joukkoliikenteen käyttöön, rajoitus on 30 km/h, jos katuympäristö muutoin tukee sitä.
- Joukkoliikennekaduilla nopeusrajoitus on 40-50 km/h.
- Tonttikatujen nopeusrajoitus määräytyy kadun sijainnin ja alueellisen rajoitusperiaatteen mukaan.
- Edellä mainituista periaatteista voidaan poiketa pääkaduilla seuraavasti:
  - Jos pääkatua ympäröivä maankäyttö tai katuympäristö ei tue periaatteen mukaista rajoitusta eikä kadun läheisyyteen ole tulossa rajoitusta tukevia muutoksia, rajoitus voi olla 10 km/h korkeampi kuin periaatteen mukainen.
  - Erityiskohteissa, kuten esikaupunkien keskustojen kohdalla voidaan pääkadulle asettaa lyhyelle jaksolle rajoitus, joka on 10 km/h matalampi kuin periaatteen mukainen.
- Edellä mainituista periaatteista voidaan poiketa alueellisilla kokoojakaduilla seuraavasti:
  - Jos alueellista kokoojakatua ympäröivä maankäyttö ei tue periaatteen mukaista rajoitusta eikä katuympäristöön ole tulossa rajoitusta tukevia muutoksia, rajoitus voi olla 50 km/h.
  - Joukkoliikenteen runkolinjojen käyttämillä kaduilla rajoitus voi olla 50 km/h, jos katuympäristö ja maankäyttö tukevat sitä.
  - Erityiskohteissa, kuten esikaupunkien keskustojen kohdalla, voidaan alueelliselle kokoojakadulle asettaa lyhyelle jaksolle rajoitus 30 km/h.

Samalla kaupunginhallitus hyväksyy liitteessä 5 kuvatut heti mahdolliset nopeusrajoitusten muutokset. Päätöksen jälkeinen Helsingin uusi nopeusrajoitusjärjestelmä ilmenee liitteestä 6.

Esittelijän perustelut

Kaupunkiympäristölautakunta on (28.11.2017 § 248) esittänyt Helsingin katuverkon nopeusrajoitusten määrittämisperiaatteiden sekä nykyisen katuverkon heti toteutettavissa olevien uusien nopeusrajoitusten hyväksymistä. Lisäksi lautakunta on esittänyt jatkosuunnittelussa Vuosarensatamatien ja Satamakaaren katuluokituksen nostamista pääkaduksi. Lautakunnan esitys sisältyy päätöshistoriaan.

Lähtökohdat ja tavoitteet

Kaupunginvaltuustossa 27.9.2017 hyväksytyn kaupunkistrategian (2017-2021) mukaan maailman toimivin kaupunki Helsinki on turvallinen ja viihtyisä, sujuva, helppo ja välittävä sekä asukas- ja käyttäjälähtöinen. Helsingissä liikenteen on toimittava.

Kaupunginhallitus hyväksyi 5.10.2015 § 949 Helsingin liikenneturvallisuuden kehittämisohjelman. Ohjelman neljästä painopisteestä yksi on nopeusrajoitusjärjestelmän kehittäminen. Painopistettä on kuvattu ohjelmassa seuraavasti: "Ajonopeudet vaikuttavat onnettomuuksien todennäköisyyteen ja niiden seurauksiin. Kaupunkiympäristöön sopivat matalammat ajonopeudet parantavat kuljettajan mahdollisuuksia tehdä havaintoja ympäristöstä ja reagoida erilaisiin liikennetilanteisiin. Jarrutusmatkat ovat lyhyemmät kuin korkeammilla maantienopeuksilla. Onnettomuuden sattuessa matala törmäysnopeus lieventää henkilövahinkojen seurauksia. Nopeusjärjestelmän kehittämisellä luodaan yhtenäinen verkko, jossa eri nopeustasot on suhteutettu ympäröivään kaupunkirakenteeseen ja kadun toiminnalliseen asemaan. Nopeusrajoitusten noudattamista tuetaan liikenneympäristön toimenpiteillä ja valvonnalla." Osatavoitteeksi painopisteelle on asetettu: "Katujen ja väylien nopeustaso on ympäröivän kaupungin ja siellä liikkuvien ihmisten mittakaavassa."

Ohjelmassa painopisteen toimenpiteeksi on asetettu: "Arvioidaan kaupungin nopeusrajoitusjärjestelmän kehittämistarpeet, määritetään nopeusrajoitusten asettamisperiaatteet sekä laaditaan suunnitelma muutettavista nopeusrajoituksista arvioinnin ja periaatteiden pohjalta. Liikenneympäristöön suhteutettu nopeustaso on kaikkein vaikuttavin liikenneturvallisuuskeino. Liian suuri tilannenopeus ja ympäristöön nähden liian korkea nopeusrajoitus ovat yleisimpiä vakavia riskejä aiheuttavia tekijöitä."

Kaupunginjohtaja asetti johtajistokäsittelyssä 3.8.2015 § 52 Helsingin liikenneturvallisuuden kehittämisohjelman toimenpiteitä koordinoivan työryhmän. Työryhmän yhtenä painopisteenä on ollut fyysisten liikenneturvallisuustoimenpiteiden edistäminen ja niillä nopeusrajoitusjärjestelmän tukeminen.

Helsingin liikkumisen kehittämisohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa vuonna 2015 ohjeellisesti noudatettavaksi. Toimintalinjauksista ohjelmassa on määritelty muun muassa seuraavasti:

- Lasketaan ajonopeuksia liikenteen häiriöherkkyyden ja liikennemielun vähentämiseksi ja liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

- Kaupunkikeskustat suunnitellaan ihmisten mittakaavaan: kaupunkitila suunnitellaan kokonaisuutena ja huolehditaan kävely-yhteyksien jatkuvuudesta, virikkeisyydestä, esteettömyydestä ja turvallisuudesta.
- Ajoneuvoliikenteen määrä, nopeus ja pysäköinti mitoitetaan ympäröivän kaupungin mukaan niin, että keskustojen vetovoima kasvaa.

Nopeusrajoitusjärjestelmän kehittämistä ohjaa myös Euroopan parlamentissa vuonna 2011 hyväksytty päätöslauselma koskien Euroopan tieliikenneturvallisuutta. Parlamentti "suosittaa vahvasti, että toimivaltaiset viranomaiset ottavat käyttöön 30 kilometrin nopeusrajoituksen asuinalueilla ja kaikilla yksikaistaisilla teillä kaupunkialueilla, joilla ei ole erillistä pyöräkaistaa, onnettomuuksille alttiiden tienkäyttäjien suojelemiseksi tehokkaammin".

Nopeusrajoitusjärjestelmän kehittämisen päätavoitteina ovat liikenneturvallisuuden parantaminen ja nopeusrajoitusjärjestelmän yhtenäistämisen raportissa määriteltävien periaatteiden avulla, jolloin koko kaupungissa asetettaisiin nopeusrajoitukset yhtenäisten periaatteiden mukaisesti. Muita tavoitteita ovat muun muassa melun, liikenteen häiriöherkkyyden ja onnettomuuskustannusten vähentäminen sekä liikenteen välityskyvyn, ilmanlaadun, viihtyisyyden sekä jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen.

Viimeisin laajempi nopeusrajoitusmuutos on tehty vuonna 2004, jolloin 30 km/h nopeusrajoituksen käyttöä laajennettiin keskustan ja asuinalueiden kaduilla sekä alennettiin joidenkin pää- ja kokoojakatujen rajoituksia. Yksittäisten katujen rajoituksia on tarkistettu vuosina 2005 ja 2009.

Kaupunginhallitus antoi 18.4.2017 § 422 liikenne- ja viestintäministeriölle lausunnon hallituksen esityksestä tieliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Kaupunginhallitus ehdotti esitysluonnoksen täsmentämistä niin, että taajamissa ajoneuvojen suurin sallittu nopeus on 40 km/h, jollei liikennemerkillä ole osoitettu noudatettavaksi muuta nopeusrajoitusta. Kaupunginhallitus katsoi, että nopeusrajoituksen muutos saisi kokonaisuudistuksen yhteydessä tarvitsemansa huomion. Taajaman nopeusrajoituksen päättämisessä tulisi ensisijaisesti ottaa huomioon liikenneturvallisuusasiat.

Raportti

Raportissa on määritetty periaatteet nopeusrajoitusten asettamiseksi eri katuluokille ja alueille. Periaatteet on jaettu alueellisesti ja toiminnallisten katuluokkien mukaan määräytyviin rajoitusperiaatteisiin. Periaatteet eivät koske valtion hallinnoimia maanteitä.

Tarkat kuvaukset periaatteista on esitetty raportissa (liite 1). Osa periaatteiden mukaisista nopeusrajoituksista voidaan toteuttaa heti. Nämä heti mahdolliset muutokset on esitetty liitteessä 5. Kuvaus uudesta nopeusrajoitusjärjestelmästä heti mahdollisten muutosten jälkeen on esitetty liitteessä 6. Osa uusien periaatteiden mukaisista rajoituksista edellyttää muutoksia katu ympäristöön ja/tai katua ympäröivään maankäyttöön, sillä nykyinen katu ympäristö tai maankäyttö eivät tue periaatteen mukaista rajoitusta. Nämä myöhemmin periaatteiden mukaisiksi muutuvat rajoitukset on esitetty liitteessä 7.

Uusien periaatteiden mukaisten nopeusrajoitusten vaikutuksia on käsitelty laajasti raportissa. Muutoksilla on positiivisia vaikutuksia muun muassa liikenneturvallisuuteen, turvallisuuden tunteeseen, liikenteen välityskykyyn, ilmanlaatuun, jalankulkuun ja pyöräliikenteeseen sekä elinympäristön laatuun, esteettömyyteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi muutoksien arvioidaan vähentävän melua, liikenteen häiriöherkkyyttä ja onnettomuuskustannuksia. Matka-aikoihin muutosten arvioidaan vaikuttavan vain vähäisesti lähinnä ilta- ja yöaikoina. Yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu liitteenä 8. olevassa yritysvaikutusten arvioinnissa, joka on laadittu yhteistyössä elinkeino-osaston kanssa. Vaikutusten on arvioitu olevan pääosin positiivisia, mutta joillekin yrityksille voi aiheutua myös negatiivisia vaikutuksia. Yritysten tavarankuljetuksille voi joillakin katuosuuksilla aiheutua lieviä hidastuksia matka-aikoihin, mutta toisaalta liikennejärjestelmän luotettavuuden parantuminen ja häiriöiden väheneminen parantaa kuljetusten luotettavuutta ja kuljetusaikojen ennustettavuutta.

Kaikkien periaatteiden mukaisten nopeusrajoitusten tultua voimaan, arvioidaan henkilövahinko-onnettomuuksien vähenevän noin 18 onnettomuudella vuodessa, mikäli keskinopeus laskee 5 km/h muuttuvien nopeusrajoitusten kaduilla. Tämä vastaisi muuttuvien rajoitusten kaduilla noin 13 %:n vähennystä henkilövahinko-onnettomuusmääriin verrattuna vuosien 2010-2014 keskiarvoon ja 4 %:n vähennystä koko katuverkolla. Onnettomuuskustannuksien säästön arvioidaan olevan henkilövahinko-onnettomuuksien osalta vähintään kuusi miljoonaa euroa vuodessa.

Liikennesuunnittelun ohjaukseen kuuluva kaupunkiympäristölautakunnan (28.11.2017) esille ottama Vuosaarensatamatien ja Satamakaaren katuluokituksen muutos käsiteltäneen jatkosuunnittelussa lautakunnassa.

Vuorovaikutus

Nopeusrajoitusten määrittämisen periaatteet Helsingissä -raportista ja sen karttaliitteistä lähetettiin lausuntopyyntö 8.9.2017 seuraaville: Uu-

denmaan ELY-keskus, Liikennevirasto, Helsingin seudun liikenne, Linja-autoliitto, Helsingin Poliisilaitos, Helsingin pelastuslaitos, Liikenneturva, Helsingin Taksiautoilijat ry, Helsingin polkupyöräilijät ry, Autoliitto ry, Helsingin kaupungin vanhusneuvosto, Helsingin kaupungin vammaisneuvosto, Ruuti, SKAL / Helsingin Seudun Kuljetusyrittäjät ry, Helsingin yrittäjät, Helsingin seudun kauppakamari, Helka ry, Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sekä kaikki Helsingin kaupunginosayhdistykset.

Lausuntoja saatiin kaikkiaan 30 kappaletta. Vastineet lausuntoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa (liite 9). Lisäksi saatiin yksi kirjallinen mielipide yksityishenkilöltä, johon on laadittu myös vastine.

Raportti liitteineen oli yleisesti nähtävillä kaupungin internetsivuilla 13.9.-6.10.2017. Raportin julkaisun yhteydessä julkaistiin tiedote ja päivitykset eri sosiaalisissa medioissa. Päivitykset keräsivät runsaasti kommentteja sosiaaliseen mediaan. Kommentteihin myös vastattiin. Asiaa käsiteltiin julkaisun yhteydessä laajasti eri tiedotusvälineissä. Asukkaille järjestettiin kaksi keskustelutilaisuutta Facebookin välityksellä, joissa liikennesuunnittelijat vastasivat asukkaiden esittämiin kysymyksiin. Lisäksi asukkaat saivat lähettää kysymyksiä sähköpostitse, joihin vastattiin Facebookissa ja suoraan sähköpostitse. Asukkailta tulleita kommentteja ja kysymyksiä sekä vastauksia niihin on käsitelty liitteenä 9 olevassa vuorovaikutusraportissa.

Lausuntojen perusteella tehtiin muutos kantakaupungin rajaukseen, joka vaikuttaa pääkatujen periaatteeseen. Tällöin Ramsaynranta ja Pikuniementie jäävät pääkaduista rajauksen ulkopuolelle, jolloin niiden nopeusrajoitus 50 km/h säilyy esikaupunkien pääkatujen periaatteen mukaisesti. Lisäksi palautteiden ja tarkistusten perusteella on tehty korjauksia muutamiin nopeusrajoituksiin, jotka olivat virheellisesti merkityjä luonnosvaiheen kartoissa. Virheet koskivat yksittäisiä katuja, eikä niillä ole vaikutusta kokonaisuuteen. Raporttiin on lisätty yritysvaikutusten arviointi, joka valmisteltiin yhteistyössä kaupungin elinkeino-osaston kanssa. Muitakin osa-alueita raportissa on täydennetty, mutta pääkohdat ja periaatteiden keskeinen sisältö eivät ole muuttuneet luonnosvaiheesta.

Liikenneturvallisuus ja yritysvaikutusten arviointi

Nopeusrajoitusjärjestelmän uudistamisessa on kysymys liikennejärjestelmän kehittämisestä luotettavammaksi ja turvallisemmaksi. Järjestelmän muutokset koskettavat selkeimmin sellaisia yrityksiä, joiden toiminta perustuu tai merkittävässä määrin nojautuu tiekuljetuksiin tai muuhun katuverkolla tapahtuvaan liikkumiseen. Yrityksen sijoittuminen ja logistiset tarpeet sekä työvoiman liikkuminen osaltaan määrittelevät,

minkälaisia muutosten vaikutukset lopulta ovat. Tärkeintä yritysten kannalta on, että liikenne ei ruuhkaudu eikä pysähdy ja että liikenneajat ovat luotettavia. Myös pysähtymis- ja pysäköintipaikkojen riittävyys ja käytettävyys ovat yrityksille tärkeitä. Esille tulleista yritysvaikutusten arvioista huolimatta liikenneturvallisuuden parantaminen on olennaisen tärkeää ja nopeusrajoitusten uudistaminen kaupunkiympäristölautakunnan esityksen ja päätösehdotuksen mukaisesti perusteltua.

Joukkoliikennevaikutukset

Kaupunkiympäristön toimialalla koottuna vastauksena Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän lausuntoon on todettava, että suurimmalla osalla niistä kaduista, joilla HSL toteaa olevan eniten vaikutuksia liikennöintiin, säilyisi toistaiseksi nykyinen nopeusrajoitus. Näitä katuja ovat Viilarintie, Viikintie (linja 550 käyttämällä osuudella), Pirkkolantie, Vanha Tuusulantie, Paciuksenkatu ja Nordenskiöldinkatu Mannerheimintien risteysaluetta lukuun ottamatta. Mannerheimintiellä, Hämeentiellä ja Mäkelänkadulla säilyisi esityksen mukaan toistaiseksi nykyinen rajoitus osalla katua. Varikkotiellä nopeusrajoitus laskisi 50 km/h:sta 40 km/h:in lopullakin osalla katua. Vanhan Viertotien nopeusrajoitus laskisi 50 km/h:sta tonttikadun periaatteen mukaisesti 30 km/h:in.

Periaatteiden poikkeamismahdollisuuksissa on esitetty mahdollisuus käyttää pääperiaatetta 10 km/h korkeampaa rajoitusta alueellisilla kokoojakaduilla ja pääkaduilla. Esimerkiksi kadulla oleva joukkoliikenteen runkolinja on yksi mahdollisuus poiketa pääperiaatteesta. Jos katuympäristö tai maankäyttö edellyttää tulevaisuudessa kuitenkin nopeusrajoituksen laskemista, otetaan pääperiaatteen mukainen rajoitus käyttöön. Siihen asti edellä mainituilla kaduilla säilyy nykyinen nopeusrajoitus. Lisäksi rakennettavalle Raide-Jokerille pyritään takaamaan mahdollisimman sujuva liikennöinti ja riittävä matkanopeus. Erillään ajoradasta olevalle kiskoalueelle voidaan mahdollisuuksien mukaan hyväksyä korkeampi nopeusrajoitus kuin viereiselle ajoradalle turvallisuusnäkökohtien salliessa esimerkiksi Viikintiellä ja Pirkkolantiellä.

Kantakaupungin pääkaduilla tapahtuu eniten onnettomuuksia ja niillä on paljon jalankulkijoiden ylitystarvetta. Päiväliikenteessä ajonopeudet ovat pääosin jo nykyisin alempia kuin nopeusrajoituksen mukainen 50 km/h. Ilta- ja yöaikaan matka-ajat saattavat pidentyä jonkin verran, mutta alemmalle ajonopeudelle on perusteet olosuhteiden aiheuttaman suuremman onnettomuusriskin vuoksi.

Periaatteiden mukaisten nopeusrajoitusten tullessa täysimääräisesti voimaan, aiheutuu HSL:n arvion mukaan 1-1,5 miljoonan euron liikennöintikustannusten kasvu. Kokonaisliikennöintikustannuksiin (yli 500 miljoonaa euroa vuodessa) verrattuna kasvu on kuitenkin suhteellisen

pieni. Lisäksi periaatteiden mukaisten nopeusrajoitusten tultua voimaan on arvioitu saavutettavan vuosittain noin 6 miljoonan euron säästö onnettomuuskustannuksiin, jos keskinopeudet laskevat muuttuvien nopeusrajoitusten kaduilla 5 km/h. Mikäli keskinopeus laskee pitkän ajan kuluessa enemmän, voidaan onnettomuuskustannusten arvioida laskevan vielä enemmän.

Kaupunki pyrkii myös suunnittelemaan jatkossakin edistämistoimenpiteitä joukkoliikenteelle, muun muassa liikennevaloetuksin. Kaupunki tekee mielellään tässä asiassa yhteistyötä HSL:n kanssa.

Kustannukset ja aikataulu

Liikenteen ohjauksen muutosten tarkat kustannukset selviävät tarkempien toteuttamissuunnitelmien laatimisen yhteydessä. Tarvittava muutettavien liikennemerkkien määrä vaihtelee katuverkon tyypistä riippuen. Osalla alueista on tarvetta vaihtaa, lisätä tai poistaa vain liikennemerkin taulu, jos kadulla on jo merkin jalusta ja pylväk valmiina, mikä säästää kustannuksia. Kustannus yhden liikennemerkin asennukselle töineen on kuitenkin suuruusluokaltaan joitakin satoja euroja asennuksen työmäärästä riippuen. Lisäksi voidaan lisätä tarvittaessa tiemerkin-
töjä tehostamaan nopeusrajoituksen muuttumista. Nopeusrajoitusmuutosten vaatimat liikennemerkki- ja tiemerkin-
tömuutokset ovat tällöin suuruusluokaltaan korkeintaan joitakin satoja tuhansia euroja.

Osa periaatteiden mukaisista nopeusrajoituksista edellyttää rakenteellisia muutoksia katu ympäristöön ennen rajoitusmuutosten toteuttamista. Katuympäristön muutokset toteutetaan muiden hankkeiden, kuten täydennysrakentamisen, kadun peruskorjauksen, joukkoliikenteen kehittämishankkeiden tai pyöräliikennehankkeiden rakentamisen yhteydessä. Kustannukset riippuvat kaduille toteutettavien muutosten laajuudesta.

Heti mahdollisten muutosten (liite 5) toteutussuunnittelu voidaan aloittaa välittömästi hyväksytyin päätöksen jälkeen. Myöhemmin periaatteiden mukaisiksi muuttuvat rajoitukset (liite 7) toteutuvat pitkän ajan kuluessa. Niiden toteutumisaikatauluun vaikuttavat esimerkiksi maankäytön kehittyminen kadun ympäristössä, katujen saneeraustarve ja muut kehittämishankkeet.

Asia on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston ja elinkeino-osaston kesken.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184

26.03.2018

marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Jussi Yli-Seppälä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37054
jussi.yliseppala(a)hel.fi
Ulla Tapaninen, erityisasiantuntija, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Raportti, Nopeusrajoitusten määrittämisen periaatteet Helsingissä
- 2 Katuverkon toiminnallinen luokitus
- 3 Katuverkko vuonna 2025
- 4 Nykyiset nopeusrajoitukset (vuoden 2017 tilanne)
- 5 Heti mahdolliset nopeusrajoitusten muutokset (vuoden 2017 katuverkolla)
- 6 Nopeusrajoitukset heti mahdollisten nopeusrajoitusten muutosten jälkeen (vuoden 2017 katuverkolla)
- 7 Myöhemmin uusien periaatteiden mukaisiksi muuttuvat rajoitukset
- 8 Yritysvaikutusten arviointi
- 9 Vuorovaikutusraportti

Oheismateriaali

- 1 Lausunnot

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Lausunnonantajat

Otteen liitteet
Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4
Liite 5
Liite 6
Liite 7
Liite 8
Liite 9

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Toimialat
Pelastuslaitos
Stara
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 28.11.2017 § 248

HEL 2017-009829 T 08 01 01

Hankennumero 0862-7

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- Helsingin katuverkon nopeusrajoitusten määrittämisperiaatteiden hyväksymistä.
- nykyisen katuverkon heti toteutettavissa olevien uusien nopeusrajoitusten hyväksymistä.
- jatkosuunnittelussa Vuosaarensatamatien ja Satamakaaren katuluokituksen nostamista pääkaduiksi.

Käsittely

28.11.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Palautusehdotus:

Risto Rautava: Kaupunkiympäristölautakunta päättää palauttaa Helsingin katuverkon nopeusrajoitusten määrittämisen periaatteet uuteen valmisteluun niin, että liikenneturvallisuuden lisäämistä käsitellään kokonaisuutena eikä pelkästään nopeusrajoitusten alentamisena.

Liikenneturvallisuutta voidaan parantaa tehokkaasti esimerkiksi:

- Nopeusrajoitusten valvontaa tehostamalla
- Liikennevalo-ohjauksen noudattamisen valvonnan lisäämisellä
- Rakenteellisilla parannuksilla kuten esimerkiksi näkyvyyden parantamisella suojateiden läheisyydessä
- Monikaistaisilla kaduilla suojateiden varustamista valo-ohjauslaitteilla
- Katujärjestelyjä selkeyttämällä sekä
- Liikennetelematiikan käytön nykyistä parempaa hyödyntämistä esimerkiksi vaihtuvilla nopeusrajoituksilla ja varoitusmerkeillä

Kannattaja: Matti Enroth

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Lisäksi lautakunta esittää jatkosuunnittelussa Vuosaarensatamatien ja Satamakaaren katuluokituksen nostamista pääkaduiksi.

Kannattaja: Kaisa Hernberg

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Jape Lovénin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Risto Rautava: - Helsingin katuverkon nopeusrajoitusten määrittämisperiaatteiden hyväksymistä pois lukien pääkadut ja alueelliset kokoojakadut joiden nopeusrajoitukset pysyvät nykyisinä.

Kannattaja: Matti Enroth

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Kaupunkiympäristölautakunta päättää palauttaa Helsingin katuverkon nopeusrajoitusten määrittämisen periaatteet uuteen valmisteluun niin, että liikenneturvallisuuden lisäämistä käsitellään kokonaisuutena eikä pelkästään nopeusrajoitusten alentamisena.

Liikenneturvallisuutta voidaan parantaa tehokkaasti esimerkiksi:

- Nopeusrajoitusten valvontaa tehostamalla
- Liikennevalo-ohjauksen noudattamisen valvonnan lisäämisellä
- Rakenteellisilla parannuksilla kuten esimerkiksi näkyvyyden parantamisella suojateiden läheisyydessä
- Monikaistaisilla kaduilla suojateiden varustamista valo-ohjauslaitteilla
- Katujärjestelyjä selkeyttämällä sekä
- Liikennetelematiikan käytön nykyistä parempaa hyödyntämistä esimerkiksi vaihtuvilla nopeusrajoituksilla ja varoitusmerkeillä

Jaa-äännet: 8

Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Mai Kivelä, Jape Lovén, Silvia Modig, Amanda Pasanen, Anni Sinnemäki, Mikko Särelä

Ei-äännet: 5

Matti Enroth, Nuutti Hyttinen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Mirita Saxberg

Lautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 8-5.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: - Helsingin katuverkon nopeusrajoitusten määrittämisperiaatteiden hyväksymistä pois lukien pääkadut ja alueelliset kokoojakadut joiden nopeusrajoitukset pysyvät nykyisinä.

Jaa-äännet: 8

Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Mai Kivelä, Silvia Modig, Amanda Pasanen, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Mikko Särelä

26.03.2018

Ei-äännet: 5

Matti Enroth, Nuutti Hyttinen, Jape Lovén, Risto Rautava, Mirita Saxberg

Esittelijän ehdotus jäi tältä osin voimaan äänin 8-5.

21.11.2017 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jussi Yli-Seppälä, liikenneinsinööri, puhelin: 31037054
jussi.yliseppala(a)hel.fi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 6.10.2017

HEL 2017-009829 T 08 01 01

Kaupunkiympäristö toimiala on pyytänyt kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta lausuntoa nopeusrajoitusten asettamisen periaatteista Helsingin katuverkossa.

Lasten ja nuorten liikenneturvallisuus on tärkeä asia. Asiaan on otettu kantaa myös varhaiskasvatussuunnitelmassa ja koulujen ja oppilaitosten opetussuunnitelmissa. Suuri osa kaupungin lapsista ja nuorista kulkee lähikouluun joko jalan tai polkupyörällä. Turvallinen koulutie on asia, josta tulee huolehtia yhdessä kaupungin, huoltajien ja oppilaitosten kanssa.

Ehdotetussa mallissa nopeusrajoituksia on tarkoitettu yhtenäistää samankaltaisilla toimintaympäristöillä sekä lisätä liikenteen turvallisuutta ja vähentää liikenteen aiheuttamaa ympäristöhaittaa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kannattaa suunnitelmaa nopeusrajoituksen asettamisen periaatteista Helsingin katuverkossa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pyytää huomioimaan lasten ja nuorten liikenneturvallisuuden päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten lähellä ja koulumatkoilla.

Lisätiedot

Kirsi Verkka, opetuskonsultti, puhelin: 310 84026
kirsi.verkka(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Pelastuslaitos Pelastuskomentaja 22.09.2017 § 18

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

HEL 2017-009829 T 08 01 01

Päätös

Helsingin kaupungin pelastuslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua "Nopeusrajoitusten määrittämisen periaatteista Helsingissä"

Helsingin kaupunki on pitkään tehnyt työtä omalta osaltaan liikenneturvallisuuden parantamiseksi kaupungin eri alueilla ja tieverkostossa. Uusi esitys jatkokehittää vuonna 2004 aloitettua työtä tehdä nopeusrajoituksista kaupunkiympäristöön paremmin sopivia ja turvallisuutta huomioivia ratkaisuja. Uudessa mallissa nopeusrajoituksia on tarkoitus yhtenäistää samankaltaisilla toimintaympäristöillä sekä lisätä liikenteen turvallisuutta ja vähentää liikenteen aiheuttamaa ympäristöhaittaa.

Helsingin kaupungin pelastuslaitos toteaa, että se kannattaa lausuntopyyntöä esitettyjä asioita. Samalla pelastuslaitos pyytää, että suunnittelussa huomioidaan hälytysajoneuvojen mahdollisimman esteetön eteneminen katuverkostossa. Liikenteen jouheva eteneminen sekä rakenteellinen esteettömyys ovat keskeisiä tekijöitä onnistuneen hälytysajon suorittamiselle.

Lisätiedot

Jari Korkiamäki, pelastuspäällikkö, puhelin: 310 31264
jari.korkiamaki(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.03.2018

Asia/12

§ 186

Hankintaoikaisuvaatimus (kenttäraportointipalvelun hankinta)

HEL 2017-013667 T 02 08 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hylätä kenttäraportointipalvelun hankintapäätökseen kohdistuneen Finn-ID Oy:n hankintaoikaisuvaatimuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Finn-ID Oy, oikaisuvaatimus 27.2.2018
- 2 Lausunto_allekirjoitettu.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Otteet

Ote

Asianosaiset

Oikeuspalvelut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Liite 1

Liite 2

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Liite 1

Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Taustasäännökset

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Hankintalain (1397/2016) 133 §:n mukaan asianosainen voi vaatia hankintaoikaisua hankintaa koskevasta päätöksestä.

Helsingin kaupungin hallintosäännön 19 luvun 4 §:n mukaan kaupunginhallituksen, sen jaoston ja sen alaisen viranomaisen päätöksestä tehdyn hankintaoikaisun käsittelee kaupunginhallitus.

Hankintaoikaisuvaatimus

Kenttäraportointipalvelun kilpailutuksessa tarjouksen antanut Finn-ID Oy on esittänyt hankintaoikaisuvaatimuksen määräajassa. Finn-ID Oy on saattanut asian myös valituksena markkinaoikeuteen.

Finn-ID Oy esittää, että kilpailutuksen voittanut tarjoaja (Geometrix Oy) on virheellisesti valittu kilpailutuksen voittajaksi. Perusteluna väitteellään Finn-ID Oy esittää, että voittaja on osallistunut hankintamenettelyn valmisteluun ja että sillä sen vuoksi on ollut olennaista tietoa hankintamenettelyn kokonaisuudesta, jota muilla tarjoajilla ei ole ollut. Hankintaoikaisuvaatimus vaatimuksineen ja perusteluineen on kokonaisuudessaan tämän esityksen liitteenä.

Hankintamenettely

Ketään tarjoajista ei ole hankintamenettelyssä asetettu eriarvoiseen asemaan.

Ennen hankintamenettelyn aloitusta (ennen tarjouspyynnön julkaisemista) pyydettiin nykyistä sopimustoimittajaa Geometrix Oy:tä toimittamaan tarjouspyyntöasiakirjoihin liitettäväksi asiakirja, jossa kuvataan Helsingin kaupunkiympäristön kenttäraportointialustan integraatiot ympäristöön järjestelmiin. Lisäksi asiakirjassa on kuvattu muutamia kenttäraportoinnin raportteja sekä dokumenttiaineistoa. Nämä kuvaukset koskevat jo toteutuneita vuosia 2013-2017. Kuvaukset eivät siten koske uuden kilpailutuksen toimintoja, rajapintoja tai raportteja, vaan ovat toimineet kilpailutuksessa faktatietona siitä, kuinka nyt voimassa olevalla sopimuskaudella on toimittu.

Tasapuolisen kilpailuttamisen kannalta on ollut välttämätöntä, että asiakirjassa kuvatut tiedot on julkaistu kaikille potentiaalisille tarjoajille avoimesti osana tarjouspyyntöasiakirjoja.

Asiakirja ja siihen sisältyvät tiedot on pyydetty Geometrix Oy:ltä, koska se on voimassa olevalla sopimuskaudella sopimusosapuolena toimittanut Helsingin kaupungille asiakirjassa mainitut palvelut. Näin ollen sillä on ollut hyvät valmiudet toimittaa nämä tiedot tarjouspyyntöä varten. Geometrix Oy on voimassa olevan sopimuksen mukaisesti vastuussa

kenttäraportointipalvelun teknisen dokumentaation ylläpidosta ja toimittamisesta tilaajalle.

Hankintamenettelyä tai tarjouspyyntöasiakirjoja ei ole valmisteltu Geometrix Oy:n kanssa, vaan sitä on ainoastaan pyydetty toimittamaan yllä mainitun liitteen 7 faktatiedot muiden tarjoajien tutustuttavaksi.

Asiakirjaan on kirjattu sana "luottamuksellinen", mutta Geometrix Oy on todennut ennen tarjouspyynnön julkaisemista, että kirjaus ei ole aiheellinen. Asiakirja sisältää palvelun kuvauksen faktatietoa, joka on julkaistavissa osana tarjouspyyntöasiakirjoja.

Hankintayksiköllä on hankintalain mukaisesti harkintavaltaa asettaa hankinnan sisältö tarpeitaan vastaavaksi.

Hankintayksikkö ei ole pitänyt mitään tarjouksista poikkeuksellisen alhaisena. Hankintamenettelyssä ei minkään tarjouksen kohdalla edes harkittu hankintalain 96 §:n mukaista menettelyä, sillä mikään tarjouksista ei vaikuttanut poikkeuksellisen alhaiselta. Hankinnan voi toteuttaa annetuilla hinnoilla.

Kuuleminen

Hankintaoikaisuvaatimuksen johdosta on hallintolain mukaisesti kuultu Geometrix Oy:tä. Geometrix Oy:n lausuma on tämän esityksen liitteenä.

Päätelmä

Hankinnassa ei ole hankinnan suunnittelun eikä hankintamenettelyn aikana millään tavoin poikettu tarjoajien tasapuolisesta ja syrjimättömästä kohtelusta. Hankinta on toteutettu hankintalaissa ja muussa lainsäädännössä säädetyn mukaisesti. Asiassa ei ole ilmennyt mitään sellaista uutta tietoa, joka muuttaisi tätä käsitystä. Näin ollen hankintaoikaisuvaatimus ei anna aiheutta muuttaa hankintajohtajan 13.2.2018 tekemää hankintapäätöstä.

Hankintaoikaisuvaatimus tulee sen vuoksi hylätä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Liitteet

1 Finn-ID Oy, oikaisuvaatimus 27.2.2018

26.03.2018

Asia/12

2 Lausunto_allekirjoitettu.pdf

Oheismateriaali

1 Vertailutaulukko.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankinta- ja oikaisupäätös

Otteet

Ote

Asianosaiset

Oikeuspalvelut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, hankinta- ja oikaisupäätös

Liite 1

Liite 2

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, hankinta- ja oikaisupäätös

Liite 1

Liite 2

Päätöshistoria

Keskushallinto Kaupunginkanslia Talous- ja suunnitteluosasto Hankinnat ja kilpailuttaminen Hankintajohtaja 13.02.2018 § 7

HEL 2017-013667 T 02 08 02 00

Päätös

Hankintajohtaja päätti hyväksyä Geometrix Oy tarjouksen kokonaistaloudellisesti edullisimpina.

Hankintasopimus sopijapuolten välillä syntyy vasta myöhemmin erikseen allekirjoitettavalla sopimuksella. EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Hankinnan arvioitu arvonlisäveroton arvo on noin 1 200 000 euroa (alv 0 %) sopimuskaudelta, joka on neljä vuotta.

Päätöksen perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.03.2018

Kilpailutus perustuu Helsingin kaupunginkanslian 22.12.2017 päivättyyn tarjouspyyntöön H126-17 / HEL 2017-013667 Kenttäraportointipalvelu. Hankinta on toteutettu avoimella menettelyllä.

Hankinnasta on julkaistu hankintailmoitus 22.12.2017 sähköisessä HILMA-ilmoituskanavassa www.hankintailmoitukset.fi. Lisäksi hankinnasta on julkaistu korjausilmoitus 22.1.2018.

Määräaika tarjosten jättämiselle päättyi 31.1.2018. Määräaikaan mennessä saapui 3 tarjousta: Geometrix Oy, Vincit Development Oy ja Finn-ID Oy.

Tarjoajien soveltuvuuden tarkastaminen

Tarjouspyynnössä on esitetty tarjoajan soveltuvuudelle asetetut vaatimukset ja selvitysvelvollisuudet.

Kaikki tarjoajat täyttivät vaatimukset ja selvitysvelvollisuudet.

Tarjosten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkastaminen

Kaikki tarjoukset olivat tarjouspyynnön mukaisia.

Tarjosten vertailu

Valintaperusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus.

Tarjouspyynnön Päätöksenteon perusteiden mukaan hinnan painoarvo on 80 pistettä ja laadun 20 pistettä.

Tarjosten vertailu hinta- ja laatuasteineen on tämän päätöksen liitteenä olevassa vertailutaulukossa. Vertailu osoittaa, että kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen on tehnyt Geometrix Oy.

Lisätiedot

Harri Kostio, Palvelupäällikkö, puhelin: (09) 310 31717
[harri.kostio\(a\)hel.fi](mailto:harri.kostio(a)hel.fi)

26.03.2018

Asia/13

§ 187

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 12.

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto

- elinkeinojaosto

19.3.2018

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

20.3.2018

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta

- suomenkielinen jaosto

20.3.2018

- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölaikunta

20.3.2018

- ympäristö- ja lupajaosto

23.3.2018

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

22.3.2018

pelastuslautakunta

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

- kulttuurijaosto

20.3.2018

- liikuntajaosto

- nuorisajaosto

sosiaali- ja terveystalukunta

- sosiaali- ja terveysjaosto

22.3.2018

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

22.3.2018

- rakentamispalveluliikelaitos

22.3.2018

- liikenneliikelaitos

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

22.3.2018

pormestari

apulaispormestarit

26.03.2018

Asia/13

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

- kansliapäällikkö
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- hankintajohtaja
- henkilöstöjohtaja
- kaupunginlakimies
- kaupunkitietopäällikkö
- rahoitusjohtaja
- tietotekniikka- ja viestintäjohtaja
- tietotekniikkapäällikkö
- viestintäpäällikkö

keskushallinnon viranhaltijat

- palvelukeskusliikelaitos
- taloushallintopalveluliikelaitos
- työterveysliikelaitos
- rakentamispalveluliikelaitos
- Korkeasaaren eläintarha

henkilöstökassatoimikunta

22.3.2018

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

26.03.2018

Asia/13

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.03.2018

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 185 ja 187 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 182, 183 ja 184 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä,

26.03.2018

joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

3

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 186 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta.

26.03.2018

Sovellettava lainkohta: Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 146 §

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.03.2018

Kaupunginhallitus

Jan Vapaavuori
puheenjohtaja
175 - 184 §:t

Otso Kivekäs
puheenjohtaja
185 - 187 §:t

Jenni Björksten
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Terhi Koulumies

Veronika Honkasalo

Daniel Sazonov

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 16.04.2018.